

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy héra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy héra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-harabos petit sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Péntek, április 19.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: A haza érdeke.**A képviselőház ülése.****A kék-könyv.****Az ev. ref. egyetemes konvent.****Az osztrák képviselőház a trónörök's főherceg ellen.****Hölggyvendég a százados urnál.****Pénzt, vagy életet.****Jöhetnek-e a berliniek?****Középkori harcjáték Aradon.****Leszkay és a Magyar színház.****Bankó a csókban.****Tárca: A háromszinű asszony.** Irta: Bródy Sándor.**Csarnok: Ártatlan bűnösök.** Irta: Szabóné-Karay Anna.

A haza érdeke.

Arad, április 18.

Immár tudjuk, ki összeférhetlen, kinek az állami, magán, vagy üzleti állása nem fér össze a képviselőséggel. A parlamenti bizottság meglehetősen hosszú, éles ellentételtől cikázó vitában mindezt tüzetesen körülírta, megállapította s ezzel eljutott ahhoz a kétségtelenül fontosabb feladathoz, hogy melyik forum döntsön a fellett, vajon fennforog-e az összeférhetlenség esete. Mert ha egyszer kimondatik, hogy összeférhetlenség forog fenn, akkor a következmények az összeférhetlenségi törvényjavaslat szerint mintegy önmaguktól erednek. A legfontosabb tehát az a kijelentés, hogy közjogi, vagy

érdek-összeférhetlenség forog fenn, és az a biztosítás, hogy ez a kijelentés minden aggály, minden mellétekintet nélkül mondassék ki.

A kérdés súlypontja pedig egyáltalán abban rejlik, hogy az egyes konkrét esetknél az elbírálás jóhiszeműleg, az igazsághoz hiven történjék, szóval azon intenció uralkodjék a parlamentnek a bírálathoz intező orgánumban, hogy a törvény végre is hajtassék, ne pedig kijátszassék.

Ezért nyilatkoztak a bizottságban a legalaposabb jogászok oda, hogy ők az érvényben levő, 1875-iki törvényvel is megelégednének, ha teljesen részrehajlatlan forum állíthatnák fel. Ilyen forumnak azonban csak a kuriát akarták elismerni. Nemcsak azért, mert a kuria választási ügyekben különben is bíróként fog eljárni, hanem azért is, mert az összeférhetlenségi törvény eddigi magyarázatát és alkalmazását, mint a parlamenti forum gyakorolta, nem tartották egyenlőnek és elfogulatlanoknak és a közvélemény hangos szóval követelte a törvény revízióját és a közbizalmatlanságot csak a kormánytól független s ezért befolyásolhatlan bíróság ítélete számúzheti.

De éppen mert választási ügyekben, melyek pedig a legfontosabb politikai ügyekhez tartoznak, a kuriának kell döntő ítéletet mondania, ama bajnak szándékolt megszüntetésével, hogy az összeférhetlenségre vonatkozólag pártos ítéletek keletkeznek, sokkal nagyobb és veszedelme-

sebb baj teremtetnék az által, hogy itt is a kuriára bizzák a kizárólagos döntést. Mert ezzel a szabad joggyakorlatnak és jogfejlődésnek legmagasabb tényezője a politikai üzemekbe sodortatnék. De ezen felül az sem járja, hogy a parlament a nemzet által neki ajándékozott fenségjogokat, melyek szinte konsztitutív elemei politikai hatalmának elidegenítése, hogy maga magának szavazzon bizalmatlanságot és önrendelkezési jogát a kuria gondnoksága alá helyezze. Kuria-e, vagy parlamenti jury? volt tehát a kérdés a bizottságban, és a kuria hívei nem álltak csupán az ellenzék tagjaiból.

Persze figyelembe lehetett volna venni mind a két nézetet egy közvetítő javaslat által, mely szerint adott esetben kuriai bírakat és képviselőket, egy negyedrészt a három negyedrészhöz való arányban, a szükséges póttagokkal együtt, sorsolnának ki, kik együtt egy képviselő elnöklete alatt lennének a bíróság, melynek elnöke azonban nem szavazhat, hogy minden körülmények közt lehetséges legyen a tiszta ítélet. De miután közvetítő javaslatot nem tettek, a bizottság többsége az igazságügyi miniszter meghallgatása után a jury mellett nyilatkozott.

Az oly igen szurós ügyet, mely a Házban alkalmasint csak egy, a krakélerségre mindig kész töredéket izgat hozszabb vitára, érdemben immár elintézték.

Vajha az a törekvés, mely a képviselők függetlenségének biztosítása végett

TÁRCA.

A háromszinű asszony.

Irta: Bródy Sándor.

Udvaroljon. Tessék kurizálni, nem bánom és nem haragszom, de kiásum a szemét, na egy olyan asszonynak, aki hozzám hasonló, csak egy jó szót is mond. Ezer és egy más fajta asszony van, méltóztassék, bolondítsa el őket, nem vagyok féltékeny, a maga sikerei nekem inkább öröm — na — és büszkeség, mert ilyen hódító uram van. Hanem, betegem, dühösen féltékeny vagyok — magamra!

Nem egészen jól értettük a nagyságos asszonyt. Az ura arcát néztük, hogy talán az ad magyarázatot. De az csendesen vacsorálgató, kedves alamuszissággal mosolygott a bajuszába. Nem mondott sem igent, sem nemet, a különös féltékenység értelmé a férj és feleség közt maradt. Elkeseredve nem voltunk azért: nyári vacsorázás közben már a pezsgőnél, tehát annál a hangulatnál tartottunk, amely nem nagyon keresi a megokolásokat, a tények bizonyítását, hanem inkább a koccintó fél szeméit. Higyjünk egymásnak vacsorázó társaságok, sőt higyjunk magunknak is, ám csak azt, ami kellemes.

A nagyságos asszony, kinek kedves szokása apró kis tücsköket dugni embertársai fülébe, aztán komolyan, ártatlan arccal tovább menni, az asszony, aki féltékeny volt magára,

ezuttal szokása ellenére azon igyekezett, hogy megmaradjunk az ő gonsolatkörénél. Mindenféle ravaszságokkal újra meg újra bevezette.

— Nézzék ezt az estét. — mondá — ez az este az enyém. Nincsen a világon senki, aki úgy érezné, mint én: sötét hullámai, barna vonalai átsimulnak testemen. A dunaparti lámpák, kiknek fénye remeg a vizen: lelkemben tükrözik, végig reszket szívemen. A sziget busarca is mosdózik a földön csuszó égben — melyet iskolás szóval folyamannak neveznek — ezeket a reszkető, elégizáló lombokat is én ölelem, én fürdetem. Aztán a kémények, kéményeket szeretem még igazán, nézzétek, ott van London. Itt a parton, ahol vagyunk, Nizza van, meglátlássák, mindjárt jönnek a kifestett férfiak automobileken, kutyákkal. De amott Páris van eldugva, Pest összezsufolt tömegében villaszerű templomok, errébb szemben pedig egy ropant goth város épült, az ujságok azt mondják, ez az új parlament. Van a világon hely, szebb mint ez, változatosabb, mindent magába ölelőbb, szőke, barna és vörös egyszerre...

— Szőkéhez pedig maga ne merjen szólni! — mondá az asszony élesre vált hangon, férjéhez fordulva. Mindnyájan fölnevetünk, de nem aggodalom nélkül, a nagy barátkozásban volt valami ingerültség, a vizálynak valami fenyegető ingere.

Sólyom, a kitanult Sólyom, aki mindig elszokott álmoskodni vacsora közben és nem igen szokott hallgatni a beszédekre, inkább csak gyönyörködött abban, hogy jó arcok és

rokonszónves hangok vették körül, a társaság legidősebb és legtörődöttebb tagja megdörte szeméit és közbevetette magát:

— Ugyan, nincs itt egy becsületes férfi, aki leleplezzen bennünket, maguk asszonyok előtt. Maguk most is azt a természetrájkunkat tudják, amelyet divatlapokból tanultak. Nekünk lényegében mindegy: szőke, barna vagy vörös. Ha valamelyik férfi azt mondja, hogy nekem csak a szőke kell: affektál, nagyon is megérdemli, hogy próbára tegye és aztán csufot üzzön belőle egy barna. Viszont a legnagyobb barnamádót bolonddá teheti a legelső szőke szobaleány is. Nem vagyunk betegek, hál' Istennek igen egészségesek és közönségesek vagyunk. Ott gunnyasztunk a magunk hitvány pókhálójában és elfogjuk azt a szegény kis legyecskét, akit jó vagy rossz sorsa pókhálónk elé hoz... Schopenhauernek se higyjenek, hogy az ellenkező genrék keresik egymást, ő is csak egy tetszelgő ficsur volt, összevissza megy az egész dolog. Ki nem állhatom ezeket a hazudozásainkat, ha valaki közölünk azt mondja, hogy neki az vagy amaz a szín kell, ez azt jelenti, hogy ez is kell, amaz is kell, csak hozzáférjen. Kis lányoknak való tréfák ezek, ostoba szimbolizmus; nagyon mérgeges vagyok!

Csakugyan haragos lehetett: vörös volt és szeméinek fehérje nagyobb lett, a feketéje villogott.

— Maguk most azt hiszik, — folytatá — hogy én most be vagyok csipve. Van egy kis

az összeférhetlenségi törvényjavaslatok alkotásában nyilvánult, célt érne annyiban, hogy a parlament működésében csak egy érdek találna védelmet és megvalósítást: a haza érdeke. (*)

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 18.

Lassankint szállingóztak be a képviselők a hosszú husvétii vakáció után a házba. A szokásos vidám üdvözlések szinte teljesen elmaradtak. Szinte borongós hangulat terjedt a folyosón, melyet arany sugarakkal szőtt be a tavaszi napsugár.

Csupán a miniszteri szoba körül volt nagyobb az élénkség. A beérkező minisztereket már a folyosón elfogta 5—6 képviselő.

— A választás küszöbön, mentsünk meg a mit lehet! — ilyen gondolatok járhattak a honatyák fejében, mert ki ezt, ki amant kért a választókerületek számára.

Bessenyei Ferenc is melancholikus mosolylyal járt-kelt a szabadelpvüparti oldalon, holott máskor mindig szanaszét bolyongott. Hol itt, hol amott vidítva fel a kesernyésziveket.

— Miért nem jössz felénk? — kérdezi egy szélbali pajtása.

— Apagó astanas! — kiáltott oda. — Soha többé! Még egyszer meg nem égetem az újamat.

Aztán iratokkal felfegyverkezve, harcra készen ült le a terem közepére.

— No ha Rakovszky okvetlenkednék, hát vissza vágunk, szólott elvbarátainak.

— Csak rajta, vitézül! Nem hagyunk magadra! biztatták jobbról is, balról is.

Az elnök fél 11-után nyitotta meg zugó moraj között az ülést. Rakovszky ideges mosolylyal ült le a hegyen. Hegedüs miniszter Horánszkyval értekezett hosszabb ideig. Széll miniszterelnököt pedig már az ajtóban elfogta Münnich Aurél, Werner Gyula és Polónyi. Az utóbbi csak negyedórás audienciát kért, de a miniszterelnök jónak látta röviden végezni.

Az Adria-vitát pedig Pichler kezdte meg. — „tárgyilagosan” — és beszélt két óra hosszat. A miniszter és államtitkár össze-összenéztek.

spicem, nem tagadom, de éppen csak annyi, hogy leleplezzem ezt a nyomorságos férfikart. Tudják mit, fogadjanak engem be maguk közé, tegyenek meg tiszteletbeli asszonynak.

— És mi lesz a két feleségével! — vágott közbe a nem féltékeny asszony.

— Igaz — szóló Solyom Barna, akinek csak a neve ilyen ideális, az alakja és az élete nem. — Nem hagynák jóvá és talán az állam sem. Pedig sok hasznos szolgálatot tehetnének maguknak, megmagyarázván a hókusz-pókuszaikat udvarlás előtt, közben és azután. Kifigurálnám a szertelen hazugjégeinket és hogy a virágnyelv mögött mi rejtőzik.

— Azonban — megivott egy nagy pohár vörösboros pezsgőt — azonban van valami, ami mégis a mi javunkra, különösen az én javamra szól. Az én első feleségem —

— Ah, végre egy kis indiskréció! — sóhajtott valaki az éjbe.

— Az én első feleségem — folytatá Solyom — mindig azt hitte, hogy én nem szeretem kellőképpen és idegen hölgyek után járok. Pedig hü voltam hozzá és mindig, de mindig csak ő utána jártam. Őt kerestem, az ő párját, fűbát, fábat, nőben, különösen nőben. A kapitóliumi Vénusz életre kelhetett volna a szobámban, nyugodtan beszéltem volna vele Schlieman asításairól, ez a szegény szobor nem hasonlít a feleségemhez. De legsúlyosabb és legsürgősebb ügyeimet is félbeszakítottam, ha valahol megpillantottam egy leánykát, akinek az alakja, a feje, az én asszonyomra ütött. Ha testvérei, vagy közeli nőrokonai lettek volna,

— Már ismét valami nagyot mondott a Pichler!

A vita, úgy látszik még tíz napig is eltart. Részletes tudósításunk itt következik:

Bejelentések.

Elnök: Percel Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Hegedüs Sándor, Lukács László, Wlassics Gyula, és Plósz Sándor miniszterek.

Elnök bejelenti, hogy Lits Gyula lemondott a mandátumáról. Felemlíti, hogy több törvényt szentesítettek és végül felolvassa a függőben levő interpellációkat.

Szivák Imre bejelenti, hogy a 9-ik bírálóbizottság Bedőházy János mandátumát igazolta. (Helyeslés.)

Következett a napirend:

az Adria-szerződés

részletes tárgyalása.

Pichler Győző: A vitából ki akar zárni minden személyes élt. Az a törekvése, hogy a szerződés megváltoztassék. (Helyeslés balról.) Mert az így fenn nem állhat.

Rakovszky: Seft, csupa gseft!

Pichler: A miniszter beszédében sok, igen sok statisztikai adatot sorolt fel, de azokat nem emésztette meg, hanem egyszerűen feltálalta. A lényegről pedig nem nyilatkozott. Holott be kellett volna vallania, hogy minden úgy történt, a hogyan azt az Adria kívánta. Az Adria kivánsága szerint állapították meg a hajójáratokat és a kikötőket. Törődött-e azzal a miniszter, hogy Kelet- és Délafrikában kikötőink legyenek? Egyáltalán nem, holott e kikötőkre felette nagy szüksége van különösen liszt és cukor kivitelünknek. Mi e versenyből most teljesen ki vagyunk zárva, mert Kelet- és Délafrikába Hamburgon át kell szállítanunk mindent. A levantei kikötőt sem szerezte meg a miniszter. (Élénk derűtség jobbról.)

Hegedüs miniszter: Melyiket?

Pichler: A levanteit.

Hegedüs: Hja! Igen! (Mosolyogva átszól Nagy Ferenc államtitkárhoz.)

Pichler: Mi csupán provinciája vagyunk az osztrák kereskedelemnek. (Tetszés balról.) Egy magyar vállalat olcsóbb tarifákat ajánlott fel a kereskedelmi miniszternek, de azt nem fogadták el.

Egy kérdést intéz a miniszterhez: tudja-e, hogy az Adria és a Lloyd-társulat között kártélszerződés áll fenn? Ily körülmények között mi a Lloyd zsarolásaival szemben tehetetlenek vagyunk.

A 20 évi szerződés-meghosszabbítás tisz-

ügy ebből okvetlen sorstragédia lesz. Szerencsére nem voltak, sőt a véletlen hasonmásával is ritkán volt találkozásom.

— Milyen haja van ő nagyságának?

— Barna. Ilyen módon legkönnyebben hasonlítottak reá a barnák, ez természetes. De találkoztam néhány szökével és vörössel, akik vörösbőben és szökében ugyanazok voltak, mint ő barnában. Ezek egy kissé confundáltak, kivéve egyet, akinek a hangja is tökéletesen olyan, mint az övé. Nem is értettem a vízszökés haját, kutattam is és kisült, hogy véletlen, valami kikutathatlan, esetleg, mely ritkán, de megesis a természet kiterjedt vegyi konyhájában...

— És hogy viselkedtek magával szemben e másolatok?

— Heves kíváncsiságot hasonlóval viszonozták, de azé t haragudtak, ha végül bevallottam nekik érdeklődésem legfőbb okát. Kivétel csak egy volt, aki örömmel viszonzotta: „Lássá, milyen különös, én is — azt hiszem — azért kedvelem magát, mert hasonlít ebben is, abban is az uramhoz!” De ne beszéljenek közbe, akkor mindjárt eltértenek a következetességtől. Pedig, hogy valaki megértsen, annak látnia kell, hogy én voltaképpen a következetesség és állandóság hőse és mártírja vagyok. Lumpnak, állhatatlannak, könnyelműnek nézett a feleségem, amikor én csak hozzávaló föltétlen ragaszkodásom terhe alatt nyögtem. Kínzott, korholt és én — akkor még — nem tudtam megértetni magamat vele.

tán csak az Adria és a Bankverein érdekében történt.

Polónyi: Tiszta dolog!

Pichler: Az Adria a szállítási adatokat úgy csoportosította, hogy azzal minket becsapjanak.

Rakovszky: Szédelgés!

Pichler: A miniszter elődta, hogy az Adria 3 millió tonnát szállított, de nem mondta meg, hogy Fiuméből összesen 11 millió tonnát szállítottak el s így a szubvencionált Adriára 25 százalék, míg a szubvenció nélküli hajókra 75 százalék szállítmány jut.

Hegedüs miniszter: Az a kérdés, hogy hova szállították?

Pichler: Az Adria a díjtételekkel megkárosítja a magyar államvasutakat.

Rakovszky: Ez is igaz!

Pichler: Az Adria arra is rákényszeríti a magyar államvasutakat, hogy az ő szállítmányaikat ki is rakják.

Smeskál Zoltán: Disznóság, ha ez így van!

Rakovszky: Persze, hogy disznóság! Borralokat adnak az Adriának!

Pichler: Felsorolja angol forrásból az Adria hajóit, majd így kiált fel: De hol van a Carola?

Gajary Géza: Az orfeumban. (Derűtség.)

Pichler: Nem azt a Carolát értem, akinek Wlassics miniszter levelet irt, (Derűtség.) hanem az Adria postahajóját.

Az államvasutak állami gépgyárak, a magyar állam tulajdonai, mégis fizetnek adót. Miért nem fizet hát akkor az Adria? E javaslatot, illetve szerződést módosítani kell.

Zajos felkiáltások a néppártból: Vissza kell vonni! Vissza kell vonni! (Nagy zaj.)

Rakovszky: Vics volt az egész! Vissza kell vonni. Csak vics volt.

Zmeskál: Amint én ismerem a minisztert, vissza is fogja vonni.

Rakovszky: Nem bocsánatot kell kérni, hanem felelni kell! Vissza a javaslattal, csak vics volt. (Mozgás, zaj, derűtség.)

Pichler meg van győződve arról, hogy az Adria a módosított szerződést is el fogja fogadni, ha pedig nem fogadja el, az sem baj.

Rakovszky: Ugy van, nem baj! Vissza vele!

Pichler: Van még tíz évünk, addig majd szerzünk más szerződést. A javaslatot nem fogadja. (Eljenzés és taps a néppárt részéről. A szélsőbal helyesél.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

A szünet alatt a néppártiak, különösen Rakovszky, kiabálnak:

— Vonják vissza a javaslatot. Rossz vics az egész!

— Nem kell hagyni. Meg kell obstruálni.

Major Ferenc szólott szünet után. Ismétli az általános tárgyalás folyamán mondottakat. A szerződés meghosszabbítása teljesen felesle-

Igy történt, hogy találkoztam egy párjával, — szökében — aki nyolc évvel volt idősebb nála, nem oiy szelid és a temperamentumában valahogy kinyiltabb. Ebbe beleszerettem, ugyanazzal, de szakasztott olyan hófoku és színű tüzellel, mint belé. El is vettem.

— És most ennek a párjait keresed.

— Mind a kettőnek a másait, voltaképpen tehát csak egynek! És ha nem haragudnának, mint nem egészen érdektelen lélektani vonást, bevallanám azt is, hogy most megint nyomon vagyok.

— Milyen színű?

— Ez vörösbőben van. De ugyanaz, csak hogy tízenyolc éves. A nagy különbség nincs is előnyére, nyom és lázit, ingerel és nyugtalanít, nem tudom végezni az ágendáimat. Néha az első feleségem ruhájába öltözik — így látom. Olykor a második feleségem fizurája van a fején. Álmaimban összevegyül e három és reggel, amikor feleségem az ágyamhoz hozza a kávét s megkérdez, hogy aludtam, egész nyugodt lelkiismerettel azt válaszolom neki: Rólad álmodtam!

Ebből pedig baj lesz. Nincs itt közöttünk orvos? Én tudom, hogy nagyon beteg és áldozata vagyok első feleségem iránt való föltétlen szerelmeknek. Én vagyok a legszerencsétlenebb monogamista a világon. Ritka kivétel és a legerkölcösebb példa vagyok a természetben. Mondhatnám magamat a férfihűség ideáljának, de jelenleg nem dicsekszem, elég nekem, ha az utókor tisztelni fog. Csak egyet szeretni, mindig csak egyet, Dante óta senki

ges volt. Kifogásolja a szubvenciót és különösen azt, hogy az Adriát meg nem adóztatták. (Dühösen rácsap a padra az öklével.) Hiába rázza a fejét az államtitkár ur, nekem igazam van. (Elénk derültség.) Itt az Adria kedvéért mindent megtettek.

Nagy zajban folytatta beszédét és azzal végzi, hogy a javaslatot nemcsak el nem fogadja, hanem azt kívánja, hogy a miniszter vonja vissza.

A vitát holnap folytatják.

TÁVIRATOK.

A kínai mozgalmak.

London, április 18. A *Standard*-nak jelentik Tiencinből tegnapi kelettel, hogy az a hír, hogy a kínaiak a vasutnak egy részét Paotingfun tul elpusztították, megerősítést nyer. Hír szerint kisebb ütközet is volt. Tiencinből segédesapatokat küldtek ki. Szavahihető kínai forrásból eredő hírek szerint Ma tábornok elhatározta, hogy újra megkezdje az ellenségeskedést.

A burok vesztesége.

Pretória, ápr. 18. Alapos becslések szerint a burok vesztesége március havában 200 halott és 1000 fogoly volt.

A kék-könyv.

(A búr háború utolsó alkonya.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 18.

Mikor a burok megkezdtek a két év óta dúló háborút, a jószemű emberek előre látták, hogy hiábavaló küzdelem az egész. Felelkesült a világ, volunterek mentek Transzvába még Magyarországról is, akik ugyancsak nem sokat lendítettek a burok dolgán. Azt azonban megtették, hogy hazajöttek a háború közepén és most felolvasásokat tartanak az elejéről.

Minden hónapban újra kezdik az angolok a békealkudozásokat, csak hogy újra összeveszenek valamely ponton, csupán azért, hogy pár hét múlva ismét legyenek e békealkudozásokra. Hol a burok, hol az angolok győztek, de bármelyik fél került is a harci szerencse kerekére, a végeredmény csak a pusztulás volt mindenképpen. Milliók pusztultak el vagyonban és ezerek testben, lélekben, a vége pedig az

nem cselekedte. Ő azonban csak kezdetén volt a dolognak, a lényegét nem ismerte soha. Egy államvasuti főfelügyelő, én . . .

Szemelni kezdett az eső, beleesett az üres pezsgős poharakba. Elmúlt éjjel és körülöttünk elmúlt: Nizza. Páris nem látszott, a gót városrészről egy nagy fekete vár lett. London, a gyári város maradt csak ébren és kéményeinek füstjét az eső, a szél orrunk alá verte. A fényoszlopok, amelyek a Dánába mindenféle furcsa építkezéseket szoktak művelni: rendre eldőltek, a legfényesebbek egyszerre kihunytak. Helyettük sok sárga és kékes-fehér csillag reszketett a vizen, míg az ég egy fekete sík, látni sem lehet, hol van.

Sokat ittunk, csak így történhetett, hogy az asszonyok Solyomnak megengedték ezt a sok mindenféle szabad beszédet. Ő maga meg határozottan mámoros volt, különben nem lett volna ilyen lovagiatlanul őszinte. — Mentünk hazafelé.

A nem féltékeny asszony még egyszer magába szivta az éjjelt, elvált tőlünk, úgy élvezte. Aztán a férje karjába kapaszkodva szölt:

— Ezt a részeges embert pedig ne hozza többé ide. És nem bánom, akárkinek udvarol, akárki tetszik magának, csak ha szeret, mindig engem szeressen. Ha pedig akarja, megfestem a hajam barnára, vörösre, amilyenre és amikor akarja, ha már maguk, férfiak, ilyen szamarak . . .

egész dolognak az, hogy ott vannak a burok, ahol lenni legkevésbé akartak: t. i. sem a szabadság világában, sem ott, ahonnan elindultak, hanem egy összetiport, összeroncolt hazában, melyet csak a megalázkodás menthet ki a rabláncokból.

Az öreg Krüger Európából nézi, mi történik odalent Afrikában. Nagyon kevés történik ott manapság. Az utolsó vércsepphez, melyet oly sokszor emlegetett *Botha* és *Dewett*, — igen közel állnak már a burok, mert a fél Transzvál elég bölcsen — ismét loyálisnak vallja magát, csak végre béke szálljon a sokat zaklatott burgerek fölé.

Angliában kék-könyvben írják le hivatalosan a háború történetét. Erről a kék-könyvről kaptuk ma a következő táviratot:

Tegnap kékkönyvet tettek közzé a dél-afrikai háborúra vonatkozólag. A kékkönyv azokat a táviratokat foglalja magában, a melyeket a németalföldi kormány a háború előtt Krüger olnökhöz intézett, hogy őt Anglia ajánlatainak elfogadására bírja. A táviratok azt mondják, hogy valamint a németalföldi kormány, úgy a német is meg van róla győződve, hogy ebben a válságos időben Krügernek minden közeledése a nagyhatalmak valamelyikéhez eredménytelen és a köztársaságokra nézve igen veszedelmes volna. A kékkönyv továbbá Milnernek egy március 6-án kelt táviratát közli, a melyben a kormányzó az akkori délafrikai helyzetet ismerteti és azt mondja, hogy az utolsó fél év kétségtelenül a hanyatlás korszaka volt úgy anyagi, mint erkölcsi szempontból.

Szerencsére az ország nemsokára összeszedheti magát. Nem kell hozzá sok esztendő, hogy a háború iszonyu pusztításait kiheverje. A lojális elemek megelégtettek már a háborút, a mely sokat tönkre tett közülök, de készek addig küzdeni, míg Dél-Afrika elvitázhatatlanul örök időkre a brit lobogó uralma alá nem kerül. Mihelyt ez beteljesedik, készek minden faji gyűlöletet félretenni és az ellenség iránt olyan előzékenységet tanusítani, hogy megadhassa magát a márciusban felajánlott feltételek mellett. *Milner* kérésére *Chamberlain* gyarmatügyi miniszter három hónapot meg nem haladó szabadságot adott neki, mielőtt hozzálát a közigazgatás rendezéséhez.

Az ev. ref. egyetemes konvent.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása —

(Második nap.)

Budapest, április 18.

Az ev. ref. egyetemes konvent ma délelőtt folytatta tanácskozásait *Tisza* Kálmán és *Kun* Bertalan püspök elnöklése alatt.

Sass Béla jegyző bejelenti, hogy a konventi szakbizottságok megalakultak, még pedig következőleg:

a) *közigazgatási* bizottság, elnöke *Kiss* Aron, elnökhelyettese *Bartók* György dr., előadója *Pokoly* József;

b) *közjogi* bizottság; elnöke *Szilágyi* Dezső, előadója *Molnár* Béla.

c) *iskolaügyi* bizottság; elnöke *Antal* Gábor, előadója *Dóczi* Imre;

d) *miszióügyi* bizottság; elnöke *Degenfeld* József gróf, előadója *Szabó* János;

e) *tökességély-osztó* bizottság; elnöke *Degenfeld* József gróf, ideiglenes előadója *Szell* Kálmán.

Kenessey Béla folytatta a segélykérvények előadását. A tiszáninneni egyházkerület a közalaptól 600.000 koronás kölcsönt kér főképpen a sárospataki főiskola céljaira. A kölcsönt az egyházkerület 2 millió korona értékű ingatlanaira akarná bekebeleztetni. A közalap végrehajtó bizottsága ezt a pénzügyi műveletet kivihetetlennek tartja.

Tisza István azt mondja, hogy az összeg

kulturális célokra szükséges és így a közalap bátran megadhatná a kölcsönt.

Degenfeld József gróf szerint a kölcsön nyújtása nagy kamatvesztéssel jár, mert a földhitelintézet 4%-ot, a tiszáninneni kerület pedig 3¹/₃%-ot fizet tulajdonképpen. Ezzel a közalapot megterhelni nem szabad.

Tisza István gróf úgy véli, hogy ha a kerületnek kölcsönre van szüksége, kaphat minden pénzintézetnél, anélkül, hogy a közalapot károsítanák.

Tisza Kálmán veszélyes lépésnek tartja a kölcsönt mert abban megnyilatkozását látja egy tendenciának mely veszedelmes. Egy idő óta ugyanis olyan hangok hallatszanak, hogy az egyház nagyon olcsón kamatoztatja vagyonát a földhitelintézetnél, holott ha kiadná az egyházmegegyéknek, nagy kamatot kapna érte. Pedig ha ez megtörténne, az egyházmegegyék semmi esetre sem szolgáltatnák be pontosan a köteles kamatokat és járulékokat. A közalapot széthordának és a konvent nem lehetne abban a helyzetben, hogy vagyonát célszerűen kezelje.

Ezek után a konvent a bizottság javaslatát fogadta el és a kölcsönt megtagadta.

A múlt évi konvent bizottságot küldött ki, hogy az 1898. XIV. t. c. 17 §-ának értelmében a közoktatásügyi miniszterrel érintkezésbe lépjen a kongrua-összeg szétosztásának föltételei megállapítása tárgyában. A bizottság ki is dolgozta a tervezetet, melyet *Dókus* Ernő előadó azzal terjeszt be, hogy azt terjeszték elő a miniszterhez. *Szilágyi* Dezső bizottsági tag külön véleményt terjeszt be, mely szerint a konvent átlépne hatáskörét, ha maga állapítaná meg a kongrua-szétosztás föltételeit. Ennek kapcsán elvi vita indul meg a konvent hatásköre tárgyában. A vitába *Tisza* Kálmán, *Tisza* István gróf és *Dókus* Ernő a konvent illetékeségét hangoztatták *Antal* Gábor dral és *Szilágyi* Dezsővel szemben. *Bánffy* Dezső báró pedig arra utal, hogy ezt a kérdést a konvent már eldöntötte a múlt évben, mikor a bizottságot kiküldte.

Ezután a konvent tulnyomó többséggel azt határozta, hogy a tervezetet tárgyalás alá veszi.

Dókus Ernő előadó szakaszonként olvassa a tervezetet.

A tervezet szerint a kongruát kerületenként az illető püspöki hivatal kapja meg és küldi szét a lelkészeknek. A konvent elfogadta a tervezetet.

A tanácskozást holnap folytatják.

Az osztrák képviselőház a trónörökös főherceg ellen.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 18.

Az osztrák képviselőház mai ülésén nagy botrány történt. A német radikálisok kemény szavak és meglehetősen illoyális kifejezések közt szóvá tették *Ferenc Ferdinánd* trónörökös főhercegnek azon nyilatkozatát, melyet a katolikus iskolaegyesület küldöttsége előtt tegnap tett abból az alkalomból, hogy a saját iniciatívájából az egyesület protektorátusát elfogadta.

A főhercegnél tegnap járt tisztelegni a katolikus Scholverein elnöksége. *Ferenc Ferdinánd* tíz percig tartó beszéddel válaszolt és azt mondta a többi közt, hogy már régóta nagy tetszéssel kíséri a katolikus iskolaegyesület tevékenységét és hogy *elismeri és helyesli az egyesület hazafias és vallásos tevékenységét*. Különösen most a *Rómától való elszakadásra* irányuló mozgalom korszakában, a mely egyuttal az Ausztriától való elszakadást is céljául tűzte ki, a mozgalom ellen a legnagyobb energiával kell küzdeni. Azt kívánta a főherceg, hogy a katolikus iskolaegyesület folytassa eddigi tevékenységét, *ne hagyja magát eddigi nyomából kikölkenteni* és az egyesület meg lehet győződve, hogy ő nemcsak névszerint, hanem minden ener-

gájával és minden tehetségével protektora lesz. Valahányszor az egyesület elé nehézségek fognak gördülni, mindig tanácsosal és tettel rendelkezésre áll. A trónörökös a kihallgatás végén kijelentette, hogy az elnökség mindazt, a mit most tőle hallott, közzé is teheti.

A főhercegnek ez a nyilatkozata bécsi politikai körökben leírhatatlan szenzációt kelt. Már az is feltűnést okozott, hogy a saját iniciatívájából fogadta el a Schulverein védnökségét. A képviselőházban és a sajtóban egyáltalán szóvá tették ezt a jelentős eseményt, miről alább következő távirati tudósításunk számol be:

Bécs, április 18.

Az osztrák képviselőház mai ülésén két interpelláció is történt a trónörökös nyilatkozata miatt. Az elsőt a német nemzeti párt és a német néppárt nyújtotta be. Kifejtik, hogy a katolikus iskola-egyesület, melyről mindenki tudja, hogy a klerikális párt harci eszköze s a birodalmi iskolai törvény ellensége, ama kitüntetésben részesült, hogy Ferenc Ferdinánd trónörökös elvállalta a protektorátusát. E tény alkalmas mindenki számára a legnagyobb nyugtalanságot felidézni. Azt kérdezik tehát az interpellálók, mit szándékozik ez ügyben tenni a miniszterelnök?

A következő interpelláló a német radikális Herzog volt. Kijelenti, hogy ez az esemény mélyen megbotráncoztat minden liberális gondolkozású embert.

— A Reichsrathban és azon kívül — ugyan — egyaránt olyan események előtt állunk, amelyek minden alkotmányos fogalommal ellenkeznek. (Viharos helyeslés és taps a baloldalon. Ellenmondás a centrumban.) Nem a mi dolgunk eldönteni, micsoda befolyás bírta a főherceget, hogy az iskolaegyesület tagjaihoz ilyen irányú beszédet intézzen.

— Mindenesetre határtalan tapintatlanság volt, akárki tette is — szól közben Malik.

— Ugy látszik — folytatja Herzog — a fekete kamarilla belesodorta a főherceget a politikai küzdelmekbe, éppen ama főherceget, ki egykor hivatva lesz védtelen állam népeit boldogá tenni.

— Nem türhetem, hogy a szónok így hangon beszéljen! — szól közbe az elnök.

Herzog nem hagyja magát zavartatni a rendreutasítás által. Beszélt tovább:

— Már most egész világosan látszik, mit várhatunk egykor ezen főhercegtől. Ausztria összes liberális elemei tudni fogják, amaz oldalról mit várhatnak... Kérdelem a miniszterelnök urat, mondja meg, vajon igaz-e a Vaterland tudósítása, mely szerint a főherceg ezt mondotta többek közt az iskolaegyesület küldöttségének: „Már rég óta a legnagyobb tetszéssel kísérem az egyesületet, mert ismerem és helyeslem az egyesület vallási és politikai tevékenységét.“ Ugyanezen lap közlése szerint a főherceg tíz percig tartó beszéde végén határozottan kijelentette, hogy mindazt, a mit a küldöttségnek mondott, bárhol és bármikor közlétehetik.

Körber miniszterelnök az interpellációra azonnal válaszolt. Kijelentette, hogy a főherceg elhatározása, melylyel elfogadta az iskolaegyesület protektorátusát s a melyről a kormánynak eddig tudomása nem volt, tisztán személyi, magán-karakterű dolog, melyekért a kormányt felelőssé tenni nem lehet. Mélyen sajnálja, hogy a Ház egyik oldalán az ügyet így módon tárgyalták. Kéri választát tudomásul venni.

Az elnök elrendelte a szavazást. A benyuj-

tott indítványokat a radikálisok sűrű „Pffuj!“ kiáltása közben elvetették.

Bécs, április 17.

A Neue Freue Presse mai száma élén ebben az ügyben feltűnést keltő cikket közöl. A cikk lényege a következő:

A dolog igen komoly s minden tekintetben felvilágosítást érdemel. Ausztria jövőendő császára egyuttal Magyarország jövőendő királya is, micsoda szerencsétlen gondolat volt tehát a trónörökösöt a pártok küzdelmébe belevonni. Hiszen köztudomású, hogy a katolikus Schulverein nemcsak tanügyi, vagy felekezeti egyesület, hanem a legmagasabb értelemben vett politikai klub.

Nagyon rossz szolgálatot tettek az államnak azok, kik a főherceget ezen elhatározására reá-bírták. Magyarország még alig heverte ki az egyházpolitikai mozgalmakat, előre nem látható veszedelem csiráját hordja a trónörökös ezen ténykedése magában már csak ezért is. Nem szabad feledni, hogy Magyarországon a protestánsok sokkal nagyobb számban vannak, mint Ausztriában s ha a jövő uralkodója tisztán a katolikusok protektora lesz, vajon mikép fognak a protestánsok viselkedni.

A magyarok a trónörökös házassága alkalmával megmutatták, hogy mennyire dinasztikus érzelműek, rut hálátlanság lenne tehát velük szemben ezen politikai egyesület működésének szankcionálása és éppen a trónörökös herceg nyilatkozata által.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: Gyurkovics-leányok, vígjáték. (Páratlan bérlet.)

Szombat: New-York szépe, operette. (Páros bérlet.)

* Ocskay brigadéros rövid pihenő után ma újból elővette a művezetőség, nagy élvezetére és igazi gyönyörűségére a közönségnek, mely a szakadó eső dacára is megtöltötte az üléshelyeket. A szereplők között Arkossy Kálmán (Jávorka) és Polgár Sándor (a palóc) újak voltak. Mindketten pompásan beillenek a kitűnő összjátékba. Arkossy a kuruc dalokat mély érzéssel énekelte, Polgár pedig jóízű ötletességgel aknáztta ki a szerep humorát. Palágyi Lajos (Ocskay brigadéros) és Kenyéri Mór (Szörényi kapitány) ma is több ízben kapott tapsot erőteljesebb, kifogástalan alakításáért. A többiek megszokott jók voltak.

* A Vigszínház a vidéken. Nagyon érdekes terv foglalkoztatja most a színházi köröket. A budapesti Vigszínház azt a tervet vetette fel, hogy amíg a Vigszínházban angol operette társulat fog vendégszerepelt, addig a színház egész személyzete a nagyobb vidéki városokban fog vendégszerepelt. Elsősorban Kassát vették tervbe s Faludy Gábor igazgató már kérdést intézett e tárgyban Szendrey Mihályhoz. A Vigszínház személyzete Ocskay brigadérosát akarja előadni.

* Műkedvelők a királyi várkastélyban. A bécsi arisztokráciai tagjai holnap érdekes műkedvelői előadást rendeznek, melyből a főpróbát tegnap tartották meg a schönbrunni várkastély dísztermében. Előadásra kerül Auber Fekete domino operája. A védnöki tisztet Mária Valéria főhercegnő tölti be. A tegnapi főpróbának különös érdekességet kölcsönzött azon körülmény, hogy azon megjelent a német trónörökös is s Izabella főhercegnő páholyában foglalt helyet. A darab fő női szerepét Kielmansegg grófnő éneklé, kinek kellemes, nagy terjedelmű hangja van, kivülről játszanak még Ceschi gróf, Gall báróné, Stirbey hercegnő, két Larisch gróf. A polgári elem is képviselve van Zinkl Rudolf személyében, kinek

a férfi műkedvelők között a legjobb hangja van. A főpróba kitűnően sikerült s a meghívott vendégek sokat tapsoltak az előkelő műkedvelőknek. A főpróbán ott voltak Windisch-Graetz herceg, Auersperg herceg, gróf Kielmansegg helytartó és a műkedvelők családtagjai.

* A szegedi színtársulat Fiumében. Krecsányi Ignác színtársulata május hó 5-ikén fejezi be Szegeden a meghosszabbított és hét hónapra terjedő színidényét. Fiumében május 8-án játszanak először az „Anfiteatro Fenice“ színházban, amelyet Krecsányi saját költségén díszesen átalakított. A fiumeiiek nagy érdeklődéssel várják a magyar színtársulatot, jó bérletre van kilátás, a kormány méltányolva e kockázatot és jelentékeny költségekkel járó vállalkozásnak közművelődési mint magyar nemzeti szempontból nézve nagy fontosságát, az oda- és vissza utazásra teljesen díjtalanul külön vonatot bocsát a színtársulat rendelkezésére. Krecsányi fiumei műsora tulnyomóan eredeti magyar darabokból áll, a többek között színre kerülnek: Bánkban, Himfi-dalai. A bor, A Gyurkovics lányok, A gyimesi vadvirág, A falu rossza, A cigánybáru, Kurucfurfang, A piros bugyeláris stb.

* Barnum és a nagyváradiak. Nagyórád város tanácsa engedélyt adott a Barnum-féle cirkusznak, hogy május hó 15-én előadást rendezhessen. Somogyi Károly színigazgató a tanács e határozata ellen sürgős felterjesztést intézett a belügyminiszterhez, a melyben hivatkozva azokra az amúgy is számos nehézségekre, a melyekkel a vidéki színeszet küzd, arra kéri a belügyminisztert, hogy a tanács határozatának megváltoztatásával védje meg az amerikai invázióval szemben és azon időre, míg a színtársulat Nagyváradon működik, tiltsa meg Barnuméknak az előadás megtartását. A váradiak most főlegte kíváncsiak, fogják-e látni Barnumékat, avagy nem?

* A debreceni színigazgató pöre. A hazai és külföldi szindarabok előadási jogát tudvalevőleg színházi ügynökségek szokták megszerezni a szerzőktől s azok adják el tovább ezt a jogot a színigazgatóknak. Ilyen jogeladással szokott foglalkozni a Bárd Ferenc és társa budapesti zeneműkereskedő cég, továbbá az Első magyar színházi ügynökség, amely utóbbinak a tulajdonosai Réthi L. Pál és Valentin Lajos. Ez a két ügynökség most érdekes kollízióba jutott az Arany Kakas és a Cyrano de Bergerac színművek eladása terén. Komjáthy János, a debreceni színház direktora ugyanis, amint maga állítja, az „Arany kakas“ előadási jogát az Első magyar színházi ügynökségtől megszerezvén, a darabot előadatta; a Bárd-féle zeneműkereskedés azonban pört indított ellene, azt vitatva, hogy ennek a darabnak az előadási jogát csak tőle lehet megszerezni. Ugyancsak Komjáthy a Bárd-féle zeneműkereskedéstől megszerezte Cyrano de Bergerac előadási jogát, mikor azonban a darabot előadta, az Első magyar színházi ügynökség támadta meg őt, pörrel fenyegetve s azt vitatva, hogy ezt a darabot csak tőle lehet előadásra megszerezni. Komjáthy János színigazgató, mikor az Első magyar színházi ügynökség fenyegető levelét megkapta, keményhangú választ küldött rá, amelynek nevezetesebb passzusai így szólnak: „En nem állhatok összekötetésben önökkel (tudniillik az Első magyar stb.-vel). Arany Kakas jogát és fordítását ajánlottam, megvettem. Jogsértésért akkor — Bárd perelt. Most Bárd perelt. Most Bárd adta el Cyrano előadási és fordítási jogát es önök fenyegetőznek azzal, hogy a darab tulajdonuk, holott nekem kijelentették, hogy ezt a jogot nem tudták megszerezni. Miután tanum v. n arra, hogy önök ezt az eljárást ez esetben Bárddal egyetértőleg csinálják, nyilvánvaló, hogy itt egy névvel meg nem nevezhető manipuláció folyik a francia szerző és a vidéki színigazgatók megkárosítására. A magyar színigazgatók igenis megfizetik a francia darabok jogdíját és csak bizonyos egyének akarnak egy rókáról nem is két, hanem négy bört huzni. Hallgatás nélkül nem fogok probierdirektor lenni arra a célra, hogy rólam ama bizonyos második bört lenyuzzák s hogy a francia szerző kijátszható legyen. A mint ez a per beadatik, megteszem a feljelentést Bár-

dék ellen s még ennél is előbb önök ellen az Arany Kakas dolgában, aho' a szerepeket megfordítva osztották ki." A színházi ügynökség Komjáthy ellen most becsületsértési pert adott be, melynek tárgyalása elé nagy érdeklődéssel néznek.

Hölgyvendég a százados urnál.

(A megostromolt kaszárnya.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 18.

Az Aradi Közlöny megemlítette már egy rövid hír keretében azt a rendkívüli érdekes haditörvényszéki tárgyalást, melyet tegnap Drezdában tartottak s a mely Beust báró vadászkapitány elítélésével ért véget. A pikáns tárgyalásról ma már bővebb részletek érkeztek, melyeket az alábbiakban közlünk:

Egy előkelő drezdai orvos megtudta, hogy a felesége megcsalja egy fess vadászkapitánnyal, akit meg szokott látogatni a kaszárnyában. Az orvos erre néhány detektívvel a kaszárnya elé vonult, hogy tetten érje az asszonyt. Térdig érő hóban este hat órától éjjel utánig várt a feleségére, míg a kapitány elfogatta a katonáival, hogy azalatt hazaszállíthassa a kedvesét. Az esetnek most folytatása lett a haditörvényszék előtt, amely a kapitányt hivatalos hatalommal való visszaélés miatt vonta felelősségre.

Schaumann dr. drezdai orvos a télen levelezőlapot kapott, amelyen egy névtelen ember figyelmeztette, hogy a felesége gyakran meglátogatja Beust báró vadászkapitányt a kaszárnyában levő lakásán. Az orvos megbizta Jahnke detektív-felügyelőt, hogy tudja meg, mi igaz a dologban. Jahnke egy nap azt újságolta neki, hogy a felesége déltán a kaszárnyába ment. A megcsalt férj a detektivekkel odament a kaszárnyához s a gyalogjaron megállottak, hogy megvárják, amíg az asszony kijön.

A tárgyaláson Beust kapitány megvallotta, hogy Schaumanné akkor délután csakugyan nála volt. Az asszony már este hat és hét óra között el akart távozni a kaszárnyából, de a kapitány óvatosságból előbb kinézett az utcára. Az utcán meglátta a civileket s ezért azt tanácsolta az asszonynak, hogy várjon. Éjjel tizenegy órakor a civilek még mindig ott voltak a kaszárnya előtt Beust báró erre tizenegy órakor kísérték a városba, hogy a kaszárnyát megszállva tartó civilek figyelmét elterelje. Kerülő uton tért vissza a kaszárnyába, de a gyanus emberek még akkor sem távoztak el.

A kapitány erre a kaszárnyás előtt posztoló őrt megbizta, hogy kérdezze meg a civilektől, hogy mire várnak. Egyikük azt felelte, hogy a közelben levő raktárból előtte való éjjel szemet loptak s ők most a tolvajra lesnek. Ezalatt az idő alatt éjjel tizenegy órától éjjel után egyig a hűtlen asszony a kaszárnya lépcsőházában várt, míg az utca kitisztult, mert addig nem mert hazamenni. Beust báró végre rendőrért küldött, az őrnek pedig megparancsolta, hogy szólítsa föl a civileket háromszor, hogy távozzanak, s ha nem engedelmeskednek, tartóztassa le őket. Erre a civilek kissé félrevonultak s a kapitány elérkezettnek látta az időt, hogy diergő kedvesét kocsin hazaszállítsa.

A mi ezután történt, azt Beust báró így mondotta el a tárgyaláson:

— A kapuból csak egy ugrás volt a kocsiba. Magam is beszálltam s becsuktam a kocsit ajtaját. De alig indultunk meg, amikor egy civil ugrott a kocsihoz s benézett az ablakon. A civil tolakodása nagyon felháborított. Hirtelen feleltem a kocsi ajtaját, úgy, hogy a civil hátratántorodott és a hóba esett. A civil segítségért kiáltott, mire én egy katonát hívtam s meghagytam neki, hogy a tolakodó civil tar-

tóztassa le és tartsa fogva, a mig visszajövök. A mikor visszatértem, a fogoly igazolta magát, hogy ő Schaumann dr., mire szabadon bocsátottam. Csak ekkor tudtam meg, hogy ő a férje annak az asszonynak.

A katonák, a kiket kihallgattak, mind Beust terhére vallottak. Az ő, aki Schaumannt letartóztatta, kijelentette, hogy ő kezdetben nem akart a kapitánynak engedelmeskedni, mire Beust báró így szólt: Tartóztassa le az én felelősségemre.

A legfontosabb tanu, Schaumanné asszony nem jelent meg a tárgyaláson, mert a botrány óra nem tudják, hogy hova lett. Kiderült róla különben, hogy házassága előtt kedvese volt egy lipcsei bárónak, a miről az orvos természetesen semmit sem tudott. Pedig ez a báró szerzte be az asszony kelengyéjét s ő adta neki a tanácsot, hogy menjen nőül ahoz a vén csa-csihoz, a mint leveleiben a doktort nevezte. A lipcsei báró még házassága után is ellátta tanácsal egykori kedvesét s leveleiben még azt is megírta neki, hogy milyen idegen szavakat használjon, hogy műveltnek lássék. Az asszonynak ezenkívül még több kedvese volt s naplójában pontos jegyzéket vezetett róluk. Csak nemrég történt, hogy egy hadnagy miatta öngyilkossá lett.

A hadi törvényszék Beust bárót — mint azt már megírtuk — három hónapi és három heti börtönre ítélte. Az ítélet megokolása szerint hivatalos hatalommal való visszaélésért egy hónapi szigorított börtönre, kényszerítés és szabadság korlátozásának kísérleteért egy-egy hónapi börtönre ítélték s az egész büntetést három hónapi és három heti börtönre vonták össze.

Pénzt, vagy életet.

(Bemutató a Vigszínházban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, április 18.

Az örökké vidám, mindig elmés és ötletes Capus, kinek kacagtató dialógusain mulat egész Európa és vidéke, föltette magában, hogy nem elégszik meg az aktualitások efermértékű feldolgozásával, hanem hosszú lélekzetű, egész estét betöltő párbeszédet ír. És elhatározását tett követte.

Megírt egy négy felvonásból álló humoreszket, mert darabja nem más. Sokkal elmésőbb ő, semhogya maga is ezt be nem vallaná.

Azt hiszem, hogy az a közönség, mely a Figaro hasábjairól ismeri Capust, maga sem várt egyebet, mint, amit kapott s ekkor helyesen cselekedett, mert nem csalódott Capusban. Akik Capus emez első vigjátékát a Pénzt vagy életet megnézik, azok kezdettől fogva mindvégig jól fognak mulatni, mint amily kitünően mulatott ma a Vigszínház közönsége.

Szeretném elmondani a darab meséjét, de igazán bajos, nagyon bajos, mert meséje nincs. De kísérsük meg.

Jaques Herbaut (Góth) 10 év óta vidám életet élt nejével (Csillag Teréz) Párisban. Mint a legelőkelőbb társasághoz tartozók részt vettek mindenben és mindenütt, ahol a fashionable társaság tagjai megfordulnak. És ez pénzbe, sok pénzbe kerül, annál többbe, mert az asszonyka valóságos két kézzel szórja a pénzt. Ez valósággal szenvedélye. Ezt a férjecske megbocsátja, mert maga is vidám, bohó, jó fiu, mert nagyon szereti a feleségét és mert az asszonyka nemcsak tisztességes, de a világ minden kincseért sem csálná meg az urát.

De végre az „ugynevezett tönk széléhez” jutottak. Össze kellene húzódni és az egyedül megmaradt falusi birtokra menni. De erről az asszonyka tudni sem akar. Egy intézeti barátnője révén, aki melleleg kokottá vált azóta, megismerteti az urát Brassac-kal. (Hege-

düs) egy hirhedt bankárral, aki azért, hogy Herbaut-ot a klubba bevezesse, társul veszi a tönkrejutott nagyvilági urat. Most ismét vigan élnek, a mig, mint előre látható volt, Brassac tönkre nem jut és magával nem rántja Herbaut-t is. Az előkelő szállodához hasonló fogházban találkoznak ismét, a hol egy dúsgazdag amerikai grófnő segítségével minden jóra fordul. Brassac feleségül veszi a grófnőt s ez kifizeti annak összes szélhámosságból eredő tartozását.

Ebből a vékony meséből szötte Capus darabját, a melyből Sardou bizonyára tragédiát, vagy legalább is drámát fabrikált volna.

Hanem aztán micsoda pompás ötletek, mennyi elmésség fűszerezte ezt a sovány szöveget. Az első felvonás briliáns a szó szoros értelmében. A közönség ki nem fogja a kacagásból. Émlítsünk meg két ötletet. A férj szemrehányást tesz a nejének, a miért egy kokottal szóba áll. Ez utalva egy hozzájuk járó férjes asszony barátnőjére, így védekezik:

— Nos, mi különbség Juliette és Margit között? Juliette udvarlókat tart és férjet keres; Margit férjet tart és szeretőket keres.

A Margit férje pedig így okoskodik;

— Azt mondják, hogy a feleségem megcsal. Nem igaz és ezt a logikával bizonyítom be. A feleségem, mint művelt, okos és intelligens asszony, bizonyára nem szeretkezik ismeretlenel. Csak nem kívánja, hogy a cím és lakjegyzékben kutassam a csábitót. Kereselem tehát azt barátaim sorában, a kik vele mindig együtt vannak. — És kik vannak vele? Le Houssel és Maulineuv. Nos, Le Houssel csak kokottok, a roulette, meg a baccarat iránt érdeklődik. Ettől nem félttem. Maulineuv? Ugyan kérem, 45 éves kiélt ember! Ha kettőnk között választ a feleségem, csak inkább engem választ. Tehát ezekkel sem csal meg a feleségem s akkor egyáltalán nem csal meg. Micsoda homéri kacagás tör fel aztán, mikor 5 perc múlva az asszony csakugyan Maulineuvnek ad légyottot.

Az epizódalakok pompásak. A kokott, a ki csak azért váltja udvarlóit, mert mindenikről fölteszi, hogy végre is feleségül veszi, a rendőrbiztos, a ki a legkényesebb hivatás közben is tetőtől talpig gentelman, a tönkre jutott klubman, a ki mint fogházigazgató bizonyítja be barátságát előkelő barátaival szemben, a kis groom, a ki előkelő nagy képűködéssel ad kölcsönt a klubtagoknak, mind kacagtató figurák.

Csillag Teréznek több pompás jelenete van és elragadóan játszik; kedvesen, természetesen cseveg és a léha, könnyelmű, de hűséges szerető asszonyka alakját bájosá teszi. Góth, Fenyvessy és Hegedüs kitünő genre alakokat mutatnak be. Szóval a sikernek meg van minden kelleke. A premiére közönség jól is mulatott, de a mi budapesti közönségünk izlését a sok trágárság annyira elrontotta, hogy a sikert biztosra nem vesszük. Ez csak a negyedik, ötödik előadás után fog kiderülni, lesz-e sláger, és kasszadarab a Capus vigjátékából. Pedig a Vigszínház ismét kitett magáért. A kiállítás, rendezés egyszerűen mesés.

A darabot Bálint Dezső kollegánk fordította, kitünően, kifogástalan magyarsággal.

Bihari Imre.

TANÜGY.

(—) Állami iskola Déznán. A déznai új állami iskola folyó év szeptember havában nyitlik meg. Az iskola-gondnokság e hó 16-án alakult meg Török József iskolafelügyelő elnöklete alatt a következő tagokból: Milián Zachariás gör. kel. lelkész, Markovics József körjegyző, Uray Miklós dr. körorvos, Kralitz Alajos számtartó, Pintye Juon bíró, Varga János, Richter József, Haviár József iparosok és Kaufman Albert kereskedő.

(—) Iskola-építés Almás-Kamaráson. Varjassy Árpád kir. tanácsos, tanfelügyelő a kulturmérnöki hivatal egy kiküldötte és a kincstári ispán társaságában a napokban Almás-Kamaráson járt az épülő félben levő állami iskola felülvizsgálása céljából. A tanfelügyelő az iskolai tanítást is megvizsgálta.

Jöhetnek-e a berliniek?

(Vita a főváros közgyűlésén.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, április 18.

Izgalmas közgyűlése volt ma — mint az utóbbi időben általában lenni szokott — Budapest fő- és székváros törvényhatóságának Csak-hogy ma nem adminisztrációs ügyekről esett a sok szó, hanem művészeti kérdésekről, melyekbe egy kis nemzetiségi politika is beleszólt.

Arról tárgyalt a mai közgyűlés, hogy megadja-e a játszási-engedélyt a berlini német színészeknek, akik a Magyar Színházban akarnak néhány estén át vendégszerepelni. A vitaközébe beleszólt a magyar sovinizmus is, amely féltette a magyar nemzetiséget a germanizálástól, melyet a német színészet szereplése okoz.

A közgyűlés lefolyásáról a következő tudósítást kaptuk.

A fővárosban néhány nap óta kísért a berlini német színjátszóknak vendégszereplése és a Nemzeti Színháznak Németországba való készüldése. Szinte előrelátható volt, hogy ha a játszási-engedély megadása nem is, de az előadások lefolyása nem fog a legsimábban végbemenni. A berlini városi tanács ugyan egyhangulag megengedte, hogy a *Berliner Theater* tagjai Budapesten vendégszerepeljenek, de a budapesti közönségnél merültek fel a vendégszereplés tekintetében nehézségek, mert a *Deutsches Theater* és még egy harmadik berlini színház tagjai is Budapestre készülnek rándulni. Berlinben is félték attól, hogy ennyi egyidejű német előadás sérthetné a magyarok nemzeti érzékenységét.

A főváros tanácsa a Magyar Színház kérelmére a játszási engedély megadását javasolta a közgyűlésnek. Erre következett azután az izgalmas vita, amelynek folyamán a két párt, azok t. i., akik az engedély megadása mellett és ellen foglaltak állást, majdnem habba kapott.

A tanács javaslata ellen elsőnek *Breuer* Hugó szólott. Nem a sovinizmus szól belőle — mondta a felszólaló — mikor a német színészek vendégszereplése ellen foglal állást. — Csak-hogy ha megadják az engedélyt a berlini társulatnak, úgy nem tagadhatják meg a bécsiektől sem, már pedig e két társulat úgy van egymással, mint a *szíamí ikrek*: összeforva testben, lélekben. A tanács javaslata ellenében a kérelem elutasítását indítványozza.

Mátyus Arisztid nem fogadja el azon ellenvetéseket, amelyet a játék engedély megadása ellen *Breuer* felhozott. A magyarság megerősödött annyira, hogy azt nem kell félteni a germanizálástól, különösen ha az berliniektől jönne. Még a bécsiektől sem...

Felkiáltások: Hát a franciától, olasztól igen?

— A javaslat elleni kifogások a sovinizmus kinövései...

Rákosi Viktor: Ugyan hagyja békével a sovinizmust, az mindenütt meg van és épen a németek a legnagyobb sovínisták.

Mátyus Arisztid folytonos közbekiáltások között folytatván beszédét, kijelenti, hogy elfogadja a tanács javaslatát.

Polónyi Géza emelkedett fel ezután szólásra Ő — mondta — sem nagy, sem kis mértékben nem sovínista, a főváros magyarságát mégis félti a németektől, ha mindjárt berliniek is azok. Kell azonban, hogy legyen minden részben, mely nem önálló, nem független, a maga nemzetisége iránti sovinizmus, mert enélkül elveszti létjogosultságát a sok idegen nemzet között. Az elnyomott lengyelekre hivatkozik s azután ezeket mondja:

— A magyar sohasem lehet elége sovínizta és mi még nem vagyunk annyira erősek hogy ne kellene tartanunk, különösen a germanizmustól. Ha a Magyar Színház nem képes másként megélni, csak a német színészekkel, úgy bukják, mert én az ő kedvéért a mi magyarságunkat nem veszélyeztetem.

Politikai és nemzetgazdasági szempontokból bírálja ezután a vendégszereplés káros voltát s végül kijelenti, hogy a tanács javaslatát nem fogadja el, már csak azért sem, mert ha a berlinieknek az engedélyt megadnák, úgy azt a bécsiektől sem lehetne megtagadni.

Sümegei Vilmos csatlakozik *Polónyi* nézetéhez, a javaslatot ő sem fogadja el.

A beszédek alatt izgalmas része volt a közgyűlési teremnek, a mikor *Márkus* főpolgármester a kérdést szavazásra feltette, olyan heves jelenetek folytak le a képviselők között, hogy a két párt majdnem hajbakapott egymással.

A szavazás eredménye az lett, hogy a tanács javaslata mellett *hatvanketten*, ellene pedig *harmincnégyen* szavazván, a berliniek szereplését *33 szótöbbséggel megengedték*.

A közgyűlés a szavazás eredményét a legnagyobb csendben, szó nélkül fogadta.

Középkori harcjáték Aradon.

(Vívómesterek lóháton.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 18.

Fölötte érdekesnek ígérkező, nagyszabású középkori harcjátékot mutat be közelébb Aradváros közönségének egy 18 tagból álló vívómester-csoport. Európa minden részéből képviselve lesznek köztük a vívás bajnoka. Olaszországból, Franciaországból, Oroszországból a legjobb hírű vívómesterek szerződtek egy ezt rendező impresszárió szolgálatába, hogy beutazva a világot, bámulatba ejtsék a mai kor modern fölfogású embereit és hogy bemutassák nekik mint keltek vívési tornákra azok a régi hősök, kikről ma már csak a legenda szól.

Ezeknél a vívásoknál, mikor régen még divatban voltak, két egyenlő részre osztották a bajvivókat, akik már előző nap összemérték az erejüket. Ez volt az ugynevezett „*vesperil*.” A torna a lándzsa döféssel kezdődött. A résztvevők arra törekedtek, hogy erős és jól alkalmazott döféssel ellenfelüket kivessék a nyeregből. Ha a lándzsát eltörték, karddal folytatták a mérkőzést és ha így sem sikerült, birkozással végezték. A győztes volt a legyőzött lova, sisakja, fegyvere és gyakran még váltság díjat is követelt. Hogy minden baj nélkül nem folytak le ezek a harcjátékok, az természetes és ennek tulajdonítható, hogy több pápa kiátkozással fenyegette az azokban részt vevőket.

A most szervezett harcjátékosok közt a győztesnek egy aranyserleget juttatnak a többiek. *Majone* Vincenzó, Arad város közkedvelt vívómestere is részt vesz a harcjátékokban. Folyó hó 28-ikán tartják az első tornát Fiumében. Onnan Budapestre mennek. — Igen valószínű hogy Aradra is lejönnek, még pedig május 12-én, hogy két napon át mutassák be a közönségnek a lóháton való vívóversenyt.

Olyan nagyszerűnek ígérkezik ez a torna-játék, amilyent maga *Barnum* sem tud felmutatni. A vívás 18 mestere mérkőzik össze, festői ruházatban, fejükön középkori sisakkal testükön csillogó vérttel, kezükben a régiektől örökölt súlyos kard alattuk pedig tüzes, gyors-lábu paripa.

A waggongyár melletti területen rendezik be a tornaverseny céljaira szolgáló küzdőtér, közöttük pedig hatalmas tribünről nézheti a kö-

zönség a fantasztikus ruhákba öltözött bajnokok küzdelmeit.

Fölötte kívánatos volna, ha az impresszárió Aradra is elhozná ezt a csodás vivó csoportot, mely nemcsak szórakoztatónak ígérkezik, hanem arra is hivatott, hogy a hazánkban egykor oly nagy szerepet játszott lovag harcjátékokat a maga valójában mutassa be a közönségnek.

EGYESÜLETI ELET.

(*) Az aradi Ipartestület, a testületi alapszabályok értelmében, április hó 21-én d. e. fél 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyre a testület összes tagjai tisztelettel azzal hivatnak meg, hogy amennyiben a nevezett időben 200 tag nem jelenik meg, nyolc napon belül vagyis április hó 28-án d. e. 1/2, 10 órakor a közgyűlés a jelenlévők számára való tekintet nélkül meg fog tartani. A közgyűlés tárgya: A lemondás folytán üresedésbe jött 2 előjárósági rendes, 14 előjárósági póttag és 2 számvizsgáló-bizottsági tagsági helynek választás utján leendő betöltése. Indítványok csakis a választásra vonatkozólag és legalább három nappal a közgyűlés előtt adhatók be. Az elnökség.

(*) Az aradi mérnök és építész-egylet elnöksége értesíti az egylet tagjait, hogy a gu-rahonci cement-próba darabok szakítási próbái holnap pénteken délután 5 órakor fognak az egyleti helyiségben megtartatni, mely próbákra az érdeklődő egyleti tagok ezennel meghivatnak.

Leszkay és a Magyar színház.

(Szervezkedés, az aradi színház sorsára.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 18.

A főváros legifjabb műintézetének bérbeadásával kapcsolatosan mindenféle sok szó esik most *Leszkay* András két színháznak jövő sorsáról. Beüt-e *Leszkay*nak a nagy vállalkozás, mi lesz a mi színházunkkal *Leszkay* aradi szerződésének lejártáig s végül elfoglalja-e majd a Magyar színház művészeti szempontokból azt a nivót, mely őt a többi elsőrangú fővárosi színházzal egy sorba állítja?

Olyan függő kérdések ezek, melyeknek nem mindegyikére lehet apodiktikus felvilágosítással szolgálni. Az bizonyos, hogy a budapesti művészi körök, és a sajtó rokonszenveseü fogadták úgy magát a bérbeadás tényét, mint *Leszkay* vállalkozását és személyét. Általánosan hiszik, hogy a Magyar Színház *Leszkay* autonóm vezetése alatt jobb napokat fog látni, mint amilyeneket megért az utolsó két esztendőben, amikor hivatlan és avatatlan befolyások a legrátermettebb, legbuzgóbb igazgatókat és munkájukat is képesek voltak lehetetlenné tenni, egyszóval amikor a műintézetet a szó szoros értelmében agyonigazgatták.

Az aradi színigazgatónak ezen vállalkozása tehát az előjelekből ítélve szerencsésnek mondható minden tekintetben. Kulturálás és művészeti szempontokból nagy eredményeket várnak az új igazgatótól, s hogy a színház részvényesei is nyereségnek tekintik a bérlet ilyen megkövetését, azt legjobban mutatja ama körülmény, hogy amikor a közgyűlés elnöke kimondta a közgyűlés határozatát, a részvényesek gratuláltak az új igazgatónak és elhalmozták szerencsekívánatokkal.

A fővárosi sajtó is hasonló animóval fogadta *Leszkay* vállalkozását. A *B. N.* példával a közgyűlés lefolyásáról referálva, végül így ír:

A Magyar Színház sorsának illetően elődölése után bizaíommal nézünk a színház jövődjé elébe, mint-hogy *Leszkay* aradi igazgató nemcsak mint jeles színházi szakember ismeretes a színészvilágban, de tudtunkkal első feladatául azt tűzte ki, hogy a színházat művészi színvonalra emelje úgy játékkrendje, mint az előadások dolgában is. *Leszkay*, mint értesülünk, már a legrövidebb

idő alatt hozzáfog a *Magyar Színház* újraszervezéséhez s a jövő évadot már erős műsorral s igazi művészi ensemble al öhajlja megkezdeni.

A B. H. komoly kritika tárgyává tevén a színház eddigi igazgatását, azt írja Leszkayról, hogy „műveit, tapasztalt és kellemes, de energikus modoru emőer, akinek tekintélye van, s aki reprezentálni képes. Tíz éve igazgat vidéki nagyobb színházakat s mindenütt sikerrel.”

Tudósítónk felkereste a legújabb fővárosi szinigazgatót, aki ma este érkezett haza Budapestről, hogy a két színház igazgatásának tervéről megkérdezze.

Leszkay még nem nyilatkozhatott körülményesebben a jövőről, már annál kevésbé sem, mert a pesti színház átvételétől még hat-hét hónap választ el. Leszkay kijelentette, hogy ő nem zárkózik el attól, amennyiben a körülmények ezt megengedik, hogy az aradi színházat az ő szerződésének lejártá előtt, tehát nem a folyó év október havában egy új, az aradi közönség igényeinek megfelelő igazgatónak átadja.

Ha azonban ez nem sikerülne, a szerződés lejártáig, úgy személyesen vezeti tovább is az aradi színházat és pedig oly képen, hogy hetenkint egyszer lerándul Aradra s ilyenkor magával hozza vendégszereplésre a Magyar színház egy-egy kiválóbb tagját. Mi ilyenformán nem veszítenénk a kettős igazgatással.

A Magyar színházat illetőleg Leszkay a legszebb reményekkel van természetesen eltelve s meg van győződve arról, hogy vállalkozása beűt. Az aradi színház, ha az utolsó szék is megtelik egy előadáson, 1200 koronát jövedelmez, a Magyar színház hasonló esetben 8200 koronát. Ha sikerül neki megtalálni azt az utat, amelyen az idáig letört színház felélemelkedhet, úgy minden körülmények között ki is fizeti magát a bérlet.

Erdekes kijelentést tett még Leszkay az aradi színház és leendő szinigazgató sorsára vonatkozólag. Szerinte szinigazgató addig nem boldogulhat Aradon, míg a kormány legalább 10,000 forint szubvenciót nem ad a színháznak.

Pedig Szegeden, Temesvárott sem kap tízezer forint segélyt a színház.

HIREK.

— **Az udvar Budapesten.** A király kíséretével ma este 9 órakor indult el Bécsből külön udvari vonaton Budapestre s ide reggel 5 óra 45 perckor érkezik meg a nyugoti pályaudvarra. Az udvartartás egy része tegnap, a másik része ma reggel érkezett meg különvonatokon. Az első vonaton jött az udvari személyzet, s a testőrség, a másodikon pedig az udvari konyha, huszonhat fogat, s a megfelelő számú paripa. Ma délben ment föl a várba az első palota őrség is, még pedig a 63-ik gyalogezred legénységéből.

— **Negyvenezer korona az aradi árvaháznak.** A múlt évben Aradon elhalt *Sollenghy* Adolfné végrendeletileg 40.000 koronát hagyományozott az aradi árvaháznak. A járásbíróság által a halálozás után megindított örökösödési eljárás most ért véget s a városnak meg kellene kapni a negyvenezer koronát. Az örökösödési eljárás jogutódja: *Ledervas* Józsefné, akinek a város részére ki kellene fizetni a hagyományozott összeget, de most azíránt nyújtott be folyamodványt a törvényhatósághoz, hogy annak dacára, hogy a hagyaték már átadatott, a 40.000 koronát csak a folyó év október 1-én fizesse meg. A kérelem felett a jövő havi közgyűlés határoz.

— **A német trónörökös elutazása.** Bécsből táviratozzák lapunknak: A német trónörökös ma reggel 7 óra 45 perckor udvari különvonattal visszautazott Berlinbe. A pályaudvaron meg-

jelent *Eulenburg* herceg német nagykövet a nagykövetség személyzet vel és a trónörökös mellé díszszolgálatra kirendelt tisztek. A trónörökösnél elutazása előtt bucsutisztelgésre megjelent *Liechtenstein* herceg főudvarmester és *Berzevicy* altábornagy főpálcamester. Kevéssel fél nyolc óra előtt ő felsége a trónörökössel kihajtatott az északi vasut fényesen díszített pályaudvarába. Az udvari váróteremben a király és a trónörökös a német nagykövetség tagjaival beszélgettek. Azután a peronra mentek, a hol a trónörökös kezét csokolt a királynak. A király jobbról-balról megcsókolta a trónörököst, azután barátságosan elbucszott *Deines* altábornagytól és a kíséret többi tagjaitól. A trónörökös meleg szavakkal köszönetet mondott *Fabini* tábornagynak és a díszszolgálatra kirendelt többi uraknak és elbucszott a német nagykövettől és a nagykövetség tagjaitól. Azután a király még egyszer kezét fogott a trónörökössel, mire a szalonkocsiba szállt és szalutálva megállt a kocsni nyitott ablakánál. A király vizionozta az üdvözlést és addig maradt a peronon, míg a vonat el nem robogott. Azután odament *Eulenburg* herceg német nagykövethoz, kezét fogott vele, majd elbucszott a többi jelenlevőtől és visszahajtatott a Burgba.

— **Waldersse gróf életveszélyben.** A Wolff-ügynökség jelenti Pekingből tegnapi kelettel: A császári palotának az a része, a melyben *Waldersee* gróf lakik, az aszbesztházzal együtt teljesen leégett. *Waldersee* maga is nagynehezen menekült meg az által, hogy kiugrott az aszbesztház ablakán. *Schwarzhoff* tábornoknak nyoma vesztett. A tábornok már kimenekült a házból, de azután újra bement és valószínűleg akkor vesztette életét. Más szerencsétlenségekről eddig nem tudnak. A tűz állítólag a távollevő *Lauenstein* őrnagy lakásában támadt. Azt hiszik, hogy a tűz gyújtogatás műve. A Havas-ügynökségnek egy pekingi távirata megerősíti azt a hirt, hogy a császári palotának az a része, a melyben *Waldersee* és a vezérkar lakott, leégett. A távirat hozzá teszi, hogy a tűz mindent elpusztított és csak a katonai papirokat sikerült megmenteni.

— **Az aradi szőlőoltványtelep tanulmányozása.** *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter intézkedése folytán most már a harmadik szőlő és borászati felügyelőkből álló társaság érkezett Aradra az oltvány-kezelés tanulmányozására. Két napon Aradon tartózkodnak a következő felügyelők: *Tóth* Károly (Beregszász) *Toblanky* György (Váralja.) *Székelyhidý* Viktor gazd. titkár (N.-Enyed.) *Balassa* István borászati felügyelő (Diószeg.) *Bakos* József (Fehértemplom.) *Egei* Szilárd (Esztergom.) *Suly* Antal (Sopron.) *Hegedűs* Sándor (Pozsony.) *Mayer* Henrik (Pécs.) *Bernhárd* Dezső (Pápa.) *Márton* Dénes (Pápa.) *Sary* Ákos (Kaposvár.) *Kis* Ernő (Eger.) és *Kis* Ernő (Budapest.) szőlő és borászati felügyelők.

— **Városatyák felelőssége a közpénzek elhelyezéséért.** A közpénzek elhelyezése dolgában nevezetes rendeletet adott ki a belügyminiszter. A városi közpénzek elhelyezését tudvalevőleg a törvényhatósági bizottság határozza el, névszerint szavazás útján. A határozatot aztán a belügyminiszterhez terjesztik fel, akit a felügyelet joga megilletvén, azt a jóváhagyási záradékkal látja el. Most a miniszter a törvényhatóságokhoz intézett körrendeletében kijelenti, hogy felügyeleti jogáról e tekintetben lemond s ezentul az ilyen határozatokat jóváhagyás végett a hatóságok hozzá ne terjesszék fel. Így tehát a városi közpénzek elhelyezése dolgában egyedül azokat a városatyákat fogja ter-

helni a felelősség, akik az elhelyezést névszerint megszavazzák.

— **Rangfokozat tényérokban.** A touloni ünnepek alkalmával a „Lepanto“ fedélzetén nagy díszbéd volt. Az ebéden a *genuai* herceg és *Loubet* elnök tányérai aranyból voltak. A miniszterek már csak ezüst tálakból ettek, míg a többi vendég a szabályok értelmében porcellán tányérokban fogyasztották az izléses ételeket.

— **Haldokló király.** *Otto* bajor király ideg-baja napról-napra súlyosbodik s az orvosi szakértők már csak rövid életet jósolnak a szerencsétlen királynak. Megtörténhetik azonban, hogy még két évig is eltart a szenvedése.

— **Éjjeli tüntetés Bécsben.** Valóságos miniatür-forradalommá fejlődött az az utcai tüntetés, a mely tegnap éjjel 10 órakor kezdődött az osztrák főváros utcáin. Bécsi tudósítónk értesítése szerint Bécs egyik legnépesebb helyén, a Ringen több ezerre menő tömeg verődött össze, a mely botokkal és fűtykösökkel felszerelve, kiabált nagy megbotránkozására a járókelőknek. Antiszemita jelszavakkal dobálóztak, zsidó-ellenes heccdalokat énekeltek, bevették pár békés polgár lakásának ablakait.

— *Éljen Lueger!*

— *Le a zsidókkal!*

— *Vessenek a semiták!*

Ilyen kiáltások voltak hallhatók a zavarók tömegéből. A tüntetők 11 óra körül a *Deutsches Volkstheater* elé vonultak, de mikorra a színház elé értek, már vége volt az előadásnak.

— **Kirándulás Mezőhegyesre.** A turista-egyesület elnöksége minden intézkedést megtett arra nézve, hogy a *mezőhegyesi* kirándulás minden tekintetben megfeleljen a várakozásnak. Az utazást illetőleg a kirándulók a III-ik kocsiosztályt fogják igénybe venni. Az egyesületi tagok a kezelési költséggel, a vendégek pedig 50% árkedvezménnyel fognak utazni. Az állomásnál a ménesbirtok igazgatósága gondolkodik megfelelő számú fogatokról. Indulás vasárnap reggel, 6 óra 45 perckor este vissza. Ebéd: három tál étel 65 krajcár. Ital külön fizetendő. Ugy a turista-egyesület tagjait, mint a kiránduláson résztvenni szándékozó vendégeket az elnökség lapunk útján kéri föl, hogy szíveskedjenek déli 12 óráig ifj. *Klein Mór* üzletében jelentkezni. A névre szóló kedvezményes vasuti bércekat az elnökség fogja kiváltani és vasárnap reggel a vasuti állomásnál kapják kézhez a kirándulók.

— **Uj lovassági kard.** Az osztrák magyar hadsereg lovassága új kardokkal lesz felszerelve. A kardokat kipróbálás végett már kiosztották egyes csapattesteknek.

— **A nagyszabeni hóvihar.** Egy rövid hírből megemlékeztünk már arról, hogy Nagyszabeben vasárnap óriási hóvihar dult, a mely szokatlan pusztítást vitt végbe. Ma azt írjuk, hogy a mondott napon *térdig érő hó esett*, a mely azonban később gyorsan olvadt, úgy, hogy az utcákon való közlekedés órákig lehetetlen volt. Számos baleset is történt. A villamosvilágítási vezető-sodronyok a hóteher alatt több helyen leszakadtak és ráesvén az utcaközvetre, a vezetékkel acélpatkójuk által érintkezésbe jött lovak azonnal kimultak. Így *hat berkocsis vesztette el lovait* pár óra leforgása alatt. *Emberáldozat is volt*, egy ujevgyházi illetőségű román kocsis személyében. Másnapra már kitisztult az idő és a hó teljesen elolvadt.

— **A német császár és bonni diákok.** Bonnból írják, hogy a német diákok a császár ohajára elhatározták, hogy egy nagy ünnepélyes összejövetelt tartanak. A császár, ki egy időben a bonni egyetem hallgatója volt, fiával a trónörökössel fog megjelenni, az összejövetelen az összes egykori iskola társakat szintén meghívták az összejövetelre.

— **A milliomos szabadulása.** Nemsokára letelik *Ujhelyi* Lipótnak, a hódmező-vásárhelyi nábobnak börtönbüntetése. Ujhelyit a törvény tudvalevőleg egy évi börtönrre ítélte, de utóbb

ebből két hónapot levettek róla. E szerint Ujhelyi raboskodása július helyett már május elsején lejár s ekkor megnyílik a nábob előtt a szegedi börtön kapuja. A milliomos rab már alig várja szabadulását, hogy ügyeit, melyeket raboskodása alatt kisebbik fia vitt, ismét maga vehesse a kezébe. A börtön levegője éppen séggel nem viselte meg Ujhelyit, sőt ellenkezőleg, egyre derült tervekkel foglalkozik, melyeket kiszabadulása után akar végrehajtani. Igen anyagiás fölfogása van s így a szörnyű bűnhődés nem okozott benne valami különösebb erkölcsi rázkódást.

— **Király és zeneszerző.** Római lapokban olvassuk, hogy az olasz király a napokban hosszasan értekezett *Mascagnival* a katonai zenekarok alapos reformálása és indulók megírása tárgyában. A király Mascagni tanácsára elhatározta, hogy a hadseregnél a dob ezentúl az eddiginél nagyobb mérvben alkalmaztassék.

— **Erdőégés.** Menyháza község határában folyó hó 16-án a *Wenckheim* Frigyes gróf tulajdonát képező ugynevezett „*Izol*” erdő részben tűz ütött ki, amely jelentékeny kárt okozott a nagykiterjedésű erdőben. Hogy bosszuműve-e, vagy gondatlanság idézte elő a tüzvészt, még nincs megállapítva.

— **Agyonvert földbirtokos.** Kolozsvárról táviratozzák, hogy *Dózsa* Domokos ajtoni földbirtokost Kolozsvárra jövet az országúton megtámadták és agyonverték. A gyilkosság állítólag boszu műve.

— **Küzdelem egy örülttel.** Nagyváradról táviratozzák, hogy *Czirják* Emil volt államvasuti mérnök, kin az elméjé oly nagy mérvben ütött ki, hogy ideiglenesen a biharmegyei közpórházban kellett elhelyezni, ma már teljes mérvben kitért a dühöngés. Cellájából kirohant és beszaladt a nagyterembe, hol a betegetek fojtogatni kezdte. Minduntalan azt kiáltozta:

— **Gazemberek, ép elmével csuktatok ide!** . . .

Alig bírták kezeiből kiszabadítani a beteget. Akkor aztán leszakította cellája ajtaját, s azzal az ápolókat akarta agyonverni. Rettenetes küzdelem után fékeztek meg. A veszélyes örültet közelebb felviszik az angyalföldi tébolydába.

— **A bolgár trónörökös dadája.** Az európai-fejedelemsarjak között van egy, aki magyar anyatejet szívott magába s az a bolgár trónörökös, Boris. Nem lehet még ezidő szerint biztosan tudni, hogy mennyiben lesz ez befolyással a jövőre nézve, de ha valamikor az isten és a muszka cár akaratóból kifolyólag bolgár fejedelem — hogy azt ne mondjuk, király lesz Boris s felül fog emelkedni a kicsinyes politikai látkörön, hát ezt jórészt a magyar anyatejnek, a magyar anyatejjel magábaszívott virtusnak köszönheti. Régen történt, mikor dajkát kerestek Borisnak s elvitték hozzá *Tóth* Pál szegedi vasuti kalauz feleségét *Hitka* Rozált. Tóthné azután elvégezte kötelességét s ismét hazajött, de az érdeklődése természetesen megmaradt a bolgár fejedelmi udvarral szemben, hiszen ő adta Borisnak az első táplálékot. Így megemlékezett az apró trónörökös-ről minapi születésnapja alkalmával is, ami jól esett odalenn, az intrikák hónapban. Pecsétes irás jött a napokban Szegedre, egyenesen a bolgár kabinet-irodából. A levélhordó, aki kézbesítette Tóthnének a levelet, maga is tudatában volt a nagy pillanatnak s azért felöltötte ünnepi ábrázatát. A levél pedig, mely a bolgár kabinetirodából jött, azt tartalmazza, hogy *Ferdinánd* fejedelem köszönetét fejezi ki afölött, hogy a régi hű dada nem feledkezett meg az ő kis Borisáról, a fenséges trónörököséről. Egyben mellékelt az iroda egy száz frankról szóló chekket Tóthné számára, mint néminemű elismerést ezért a figyelemért.

— **Turka táncoltatás.** A *Néprajzi társaság* tegnap tartott ülésén egy érdekes bábót mutatnak be, a melynek neve *turka*, s mely egy az *aradvárme-gyei* oláhság körében még divatos karácsonyi népszokással van kapcsolatban. A turka egész köztűm;

áll egy mozogható csórból, a mely fölött tarka kendőkkel diszitett két szarv van, bevonva piros és kék papirossal. A turka fejét és hátát egész nyulbőr borítja; a nyul fülein csengők vannak. A nyakrói bő, olajos piros vászomból varrt viganó folyik alá, a nyak táján kerek nyílással. A táncoltató ebbe a viganóba bujik, s a nyíláson néz ki. A turka eredetét a hagyomány, az egyik váriáns szerint, az özönviz előttré teszi, a másik verzió szerint a tenger dobta ki magából ezt a rémes figurát, a mely aztán mind halálig táncolt és szökösött. Annyi bizonyos, hogy a szokás eredete az őskorba, a pogányság korába vezethető vissza. *Sebestyén* Gyula a turka-táncoltatást összeköti a középkorban még divatos, de szintén az ókorban támadt, karácsonyi megújví cervula és vitela (szarvas és tinó) ünnepekkel. Analógia gyanánt fölhozza, hogy a lengyeleknél és a ruténeknél még ma is szokásos a koza, azaz a kecske-ünnep. A turka-táncoltatást illusztráló adatokat *Cárán* Gyula birtokos gyűjtötte; leírta a népszokást és küldött két kolindát, a melyet a játék alatt énekelnek. A turka-táncoltatás a karácsony-ünnep két napja. Ma csak nappal járhatnak, régebben éjjel jártak, mint a betlehemesek. A turka-val nem járhatnak nők, csak ifjú emberek a 15-től a 24 évig. Tizenhét vagy huszonnégyen vehetnek részt a játékban. A turka-táncoltató mellett kell lenni egy dobosnak, egy hegedűsnek, és egy trombitásnak. Az éneket a dobos kezdi, a többiek csak a refaint énekelik, a táncoltató pedig, a ki a turkát feje fölött boton tartja, a hosszú viganóba majdnem torkig burkolódzva, az ének alatt táncol, mozogható csórért csattogtatja, csóréval ijesztgeti a körülötte álló asszony- és gyerek-népséget.

— **Megszökött örült.** *Soborsini* levelezőnk írja: *Dragán* András soborsini cigány, aki azelőtt vasuti hordár is volt, még a múlt ősszel deliriumba esett, amely később valószínűleg tébolylyá fejlődött annyira, hogy őt közveszélyességénél fogva az aradi kórházban kellett volna elhelyezni. Itt azonban, minthogy a létszám be van töltve, fel nem vették, s mikor *Dragán* Soborsinba visszakerült, az elmezavar legkisebb tünete sem látszott, rajta s viganó folytatta tovább az iszákoskodást. A megváltozás eme csodája nem soká tartott, mert a napokban az örülési roham ismét kitért rajta. Uldözési mániában szenved, s *Dragánt* ismét felügyelet alá kellett helyezni. A község háza egyik szobájába helyezték el, ahol a kemencét szét-szedte, az égő parazsat a szoba padlójára rakta, azon táncolt, míg az őz be nem jött. Egy éjjel azután megszökött a Sokorsinnal szomszédos Kápolnás községbe. Most aztán keresik a megszökött örültet, míg valamelyik korcsmában meg nem találják.

— **Agyongázolt legény.** *Almás-Kamarásról* írja tudósítónk, hogy ott *Liebszter* Sándor 24 éves legény végzetes szerencsétlenségnek lett áldozata. Kocsijával takarmányért ment ki a földre, s hazajövet lovai megvadultak, a kocsit elragadták s a legény olyan szerencsétlen módon esett a kerekek közé, hogy azok egész testét összetörték. *Liebszter* néhány percnyi kínlás után meghalt.

— **Megfojtott kereskedő.** *Dentán* — mint ottani levelezőnk írja — nagy izgalmát keltett a napokban, hogy egy férfi-holttestet fogtak ki a Berzavából. A rejtélyes eset áldozata valószínűleg egy erdélyi ember lesz, ki a múlt héten *Dentán* időzött, a hol sárga viaszknak való anyag összevásárlásával foglalkozott. Az idegent utoljára a korcsmában látták, a hol odavaló emberekkel pálinkázott. Valószínű, hogy a nála látott pénz csábította el az elvetemültet, a ki áldozatát előbb megfojtotta, majd a Berzava folyóba vetette teljesen levetkőzve. Így lelték meg a sekély vizű Berzavában az erdélyi embert. A csendőrség erélyesen kutatja a tettest, a kinek nyoma már is megvan. A rejtélyes esetről jelentik a szebenmegyei Alsó-Sebes községből, hogy onnan hír nélkül eltűnt egy *Frásics* Vazul nevű gazdag kereskedő. A vizsgálat most ki fogja deríteni, hogy *Frásics*-e az áldozat.

— **A szerelmes boszúja.** A férjétől elválva élő *Engländer* Frida biztosító társasági igazgató nejét, ma Párisban egy *Herneston* nevű német, miután a nő őt ismételten kikosarazta, revolverrel lelőtte. A gyilkosság után a tettes önmagát is agyonlőtte.

— **Rózsa Bandi zenekara Aradon.** *Rózsa* Bandi a budapesti „uri cigányprimás” bandájával a napokban Aradra jön hangversenyezni. A zenekar jövő hó 10-én a gráci „Cafeé Continental”-ban fog játszani busz napon keresztül, onnan pedig a nyári szezonra Marienbadba megy. Hogy a zenekar milyen szép összegeket keres körútján, az bizonyítja az a körülmény, hogy a négy havi időtartamra a zenekar 4800 forintot kap, amelyből magának a primásnak *Rózsa* Bandinak 1920 frt jut. Ez pedig 16 frt napi bevételnek felel meg. Elutazásuk előtt valószínűleg az aradi közönség előtt is bemutatkozik a zenekar.

— **A szerelem halottja.** *Molnár* Erzsébet, ki a múlt héten Makón a kedvesével, *Erdei* Mihály bakával együtt öngyilkossági szándékból marólugot ivott, hétfőn reggel a megyei közpórházban meghalt. Tegnap délelőtt 10 órakor temették el. A szegény szerelmes baka állapotában némi javulás mutatkozik, nem is sejtí, hogy szerelmese örökre meggyógyult. Kint nyugszik az édes anyaföld békén pihenető kebelén.

— **Katonatisztek panamája.** A philippin-szigeteken levő amerikai csapatok élelmezési tisztjei nagy csalást követtek el a legénység élelmezése körül. A katonaság részére érkező élelmiszerek nagy részét eladták, a szállítókkal pedig összejátszottak. Az egyik szállító havonként ily módon félmillió márka hasznát hozott. *Barros* kapitányt, hét élelmezési és több iródatisztet letartóztattak.

— **Gépközlelők képesítése.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter az iparfelügyeleti és kazánvizsgálati szolgálat egyesítése alkalmából a gépközlelők és kazánfűtők képesítésére eddig fenállott ily vizsgálobizottságokat megszüntette s egyidejűleg az iparfelügyelői kerületek székhelyein, így Aradon is, vizsgálobizottságot állított fel. A vizsga iránti kérvények a bizottságokban képviselt kerületi kir. iparfelügyelőhöz, Budapesten az állami felső ipariskola igazgatóságához intézendők.

— **Öngyilkos katona.** Szegeden ma Oláh Imre 46-ik gyalogezredbeli katona szíven lőtte magát szolgálati fegyverével és szörnyet halt. Az idén ez már a hatodik katonai öngyilkosság Szegeden. Oláh honvágy miatt végezte ki magát.

— **Egy műlovarnó pályafutása.** Pár nap előtt megemlékeztünk arról az érdekes elfogatásról, a mely szerint *Mara* kisasszonyt a *Renz* cirkusz leghíresebb műlovarnóját különböző családok és zsarolások miatt a müncheni rendőrség letartóztatta. A lovarnó eredeti neve *Freimter* Mária s *Tisschenreuth*ba született. Mint egész fiatal cselédleány került a bajor fővárosba, majd színésznő lett. Szépsége folytán előkelő barátai akadtak, kik lovagolni tanították egy cirkuszba, itt annyira kiművelte magát, hogy később a híres *Renz* cirkuszába került. Később visszavonult a magán életbe s ekkor kezdte meg csalásainak sorozatát, míg végre feljelentették és letartóztatták.

— **Rablógyilkos katona.** *Özvegy* *Bös* Gyulánét Karánsebes város egyik leggazdagabb uriaszonyát — mint nekünk írják — tegnapelőtt este meggyilkolták és kirabolták. Az urinő egyedül lakott a lugosi erdőben. Csupán egy nőcselédet tartott, kinek egy *Popesku* Avram nevű közös hadseregbeli katonával volt viszonya. A katona rendszeren eljárt estelenként Bösné házához, a hol *Jurga* Anna cselédleány vacsorával fogadta. Tegnap Bösné elküldte a cselédet valahova. E közben oda ért *Popesku* Avram is, s mivel a leányt nem találta otthon, leült a konyhában. Bösné, a mint észrevette a katonát, kiparancsolta a konyhából. A katona erre olyan dühbe jött, hogy kirántotta oldalfegyverét s azzal az urnőre rontott. Bösné menekülni akart a szobába, de *Popesku* utána ugrott és szíven szurta a szerencsétlen nőt. A gyilkosság elkövetése után a gyilkos feltörte a szekrényeket s az ott talált ékszereket és készpénzt magához véve, mielőtt

a szeretője visszatért volna, eltávozott. Mikor Jurga Anna cselédleány visszatért, urnőjét már halva találta. Rögtön a rendőrségre futott, mely a helyszíni szemle alkalmával egy katonaköpeny gombot talált a felszakiótt szekrények mellett, s ez lett árulója Popeskunak, kit még az éjjel elfogtak s az elrabolt pénzt és ékszereket is megtaláltak nála.

— **Vasuti katasztrófa.** Sardor mellett Oroszországban egy tehervonat neki ütközött egy személyvonatnak. Az összeütközésnél öt személy meghalt, hatan súlyos és tizenötön könnyű sérülést szenvedtek.

— **Merénylet-terv egy család ellen.** Jurák Pál budapesti cipész-segéd — mint megirtuk, az Arpád-utca 1 sz. a. levő ház előtt négy lövést tett szeretőjére, Podhorányi Adél cselédleányra, azután magát lőtte mellbe. Most derült ki, hogy mily veszedelmes terveket szőtt ez az ember az agyában. Miután a leány szülői elleneztek, hogy házasság legyen a dolog vége, a legény elhatározta, — mint maga bevallotta, hogy az egész Podhorányi családot kiirtja. Ebben csak az a véletlen akadályozta meg, hogy a leány szülői nem voltak otthon Rudolf-rakparti 5 számú lakásukon. Így azután beírta az elkövetett vérengzéssel. Jurák különben annyira felépült sebéből, hogy ma már elbocsátották a Rókus-kórházból, s rendőr kísérette a főkapitányságra, a honnan átszállították a vizsgálóbíróhoz.

— **Vegyen ajándékot** Porter Vilmos koronás áruházában, a Központi szálloda épületében. Utazócikkek, utazó kosarak, bőöndök, gyermek-kocsik, legfrisebb újdonságok bő rakára.

— **A kutya és a dinamitos palack.** Tragikomikus eset történt nemrégiben Gondobolinbau Uj-Dél-Walesben. Két odaváló halász kezdte már a türelmét veszteni, hogy hosszabb idő óta minden siker nélkül vetik hálójukat a *Lachlan Riverbe* s az a gondolatuk támadt, hogy dinamitot fognak használni a halászáshoz. Meg is töltötték k robbantó anyaggal egy palackot, amelyet jól bedugaszoltak; a dugón keresztül gyújtószinórt vezettek s a palackot bedobták a vízbe. Ebben a pillanatban kitűnően tanított kutyájuk a folyóba ugrott, csakhamar utolérte a palackot és uszott vele kifelé a partra a gazdához. Ezek torokszakadtából kiabáltak a kutyára, — mindhiába, a kutya csak uszott tovább a zsákmanóval szerencsésen partra is ért. Ekkor, félve a robbanástól, a halászok teljes erejükkel szaladni kezdtek, — s a kutya, szájában a dinamitos üveggel, utánuk. A halászokat kiverte már a halál verejtékje, minden pillantásban várták a katasztrófát. Egyszerre csak hatalmas robbanás rázkódtatta meg a levegőt, s mikor a két halász magához térve meggyőződött arról, hogy semmi bajuk sem történt, akkor látták, hogy a kutyát darabokra szaggatta a dinamit.

Bankó a csókban.

(Történet egy dohányos rabról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 18.

Hogy mily drága, sóvárgott az a csók, mit a szerelmes vőlegény először vált menyasszonyával, számtalanszor megénekelték már költők, íróemberek. Hogy a hitves első csókja mennyit ér, azt minden házasság ember tudja, a ki e pillanatnak üdvözítő mézére vissza tud emlékezni. Drága a csók, melyet bálteremben, eszeveszett kockázattal szép asszonynak vállára lehel a tüzes udvarló s drága a csók, melyet az oltár-szentségies leány kezére nyári alkonyatkor esküpecsként ejt az ifju. Drága az a csók is, melyet hejjehujából hazamenet utcán vált az ifju házaspár, örülvén, hogy már hazamehet és türelmetlenkedvén, hogy még nem ért haza és drága azon csók is, a melyet a reménytelen szerelmes vált álmában, ébren jég-hideg kedvesével.

Becses a csók, melyet hűségüként viszen magával feleségétől a messze távozó férj és sokszor milyen megfelfejthetetlenül nagy örömet okoz a csók, melyet mosolygó szemű ártatlan gyermekajkról kapunk.

Hát vajjon a börtönben mennyit ér a csók?

Ma már e kérdésnek is akad megfejtése.

Egy rab senyved Szegeden a cellák homályában, a ki igen csöndesen megvan kényeszerű fészkében, csak egy nagy, óriási bánata, nyughatatlansága van: nem szabad dohányoznia. Az ember szenvedélyes, örültül szenvedélyes dohányos volt bezárása előtt s e nagy életszükségletéről a tömlőben sem tudott megszokni.

Felesége, a ki ismerte ura előszeretét a dohány iránt, nagyon sajnálta a férjét s ahogy tudott, sejtett a dohánymizérián.

Meg kell jegyezni, hogy a börtönben lehet dohányt kapni — jó pénzért. E nagy különvilágnak is megvan a maga kereskedője, vállalkozója, a ki a raboknak jó pénzért dohányt közvetít.

Denikve a mi rabunknak mindig van pénze, mindig volt dohányja, a mit utóbb valamelyik felügyelő is észrevett. Vajon honnan szerzi a hét lakattal őrzött rab a pénzt, hogy soha ki nem fogy belőle? Elhatározta a felügyelő, hogy a titoknak végére jár.

Megleste ma az asszonyt s az embert, mikor a látogatási órán egymással a szabályok szerint két lépés távolságban őr jelenlétében találkoztak.

Sokáig beszélgettek s mikor az idő letelt, az asszony urához közeledett, hogy megcsókolja. Egymáshoz hajoltak — közelélni nem szabad, csak közelhajolni — s megcsókolták egymást. A feszülten figyelő látta, hogy az asszony ekkor egy ötforintos bankót csókol az ura szájába . . .

Alig lehet kétséges, hogy arra a rabra nézve a világ minden csókja között az ilyen csók a legértékesebb.

TÖRVENYKEZÉS.

§ **Agai Adolf kontra Bartha Miklós.** A *Timon*-féle ügyből kifolyólag Bartha Miklós képviselő élesen megtámadta Agai Adolf szerkesztőt a *Borsszem Jankó*-ban megjelent cikke miatt a *Magyarország* című lap hasábjain. Agai Adolf ezen támadás miatt sajtópört indított Bartha ellen s panasza folytán Kállay Miklós dr. sajtóügyi vizsgálóbíró el is rendelte a vizsgálatot Bartha Miklós ellen, akit legközelebb ki fognak kérni a képviselőház mentelmi bizottságától. Barthát ezen sajtóperében Falussy Árpád ügyvéd fogja képviselni, aki megbízatását ma már be is jelentette a vizsgálóbírónál.

§ **Szabadiábra helyezett fogoly.** Még 1892-ben történt, hogy az aradi *Viktoria* takarékpénztár beperelte Aradán Jánost egy kezességéből kifolyó követelés miatt. Aradán annak idején esküvel erősítette, hogy a váltón lévő aláírás hamis tehát a fizetést magára nem vállalja. Mivel ezen állítását bizonyítani nem tudta, hamis eskü miatt csak nemrégén itélték el 14 havi börtönre Aradánt. Mivel az ítélet jogerőssé vált, Aradánt letartóztatták, de ő *Nemess Zsigmond* dr. ügyvédje által bűnyüének újra felvételi tárgyalásáért folyamodott. E folyamodvány felett ma döntött az aradi kir. törvényszék. Késő este, hosszas tanácskozás után hozta meg határozatát a törvényszék, mely szerint az újrafelvételnek helyt adott és a vádlott azonnali szabadiábra helyezését elrendelte. Indokok szerint Aradán ártatlanságára alapos kilátás van, mivel két tanu eskü alatt bizonyította, hogy egy *Rottár* Dénes nevű, már elhalt egyén hamisította az aláírást. Ilyen körülmények között a hamis eskü vádjára Aradán ellen esik. A főtárgyalást a jövő hó folyamán tartják meg.

KOZGAZDASÁG ES KÖZLEKEDÉS.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditorenverein a következő fizetésektelenségeket jelenti: Fekete József, *Torda*. — Deutsch Lipót, *Lugos*. — Báder Antal, *Szombathely*. — Kubus Mari, *Bécs*.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, április 18.

Délitőzsde. Buzakinál kielégítő, a vételkedv mérsékelt. Kedvező irányzat mellett 25.000 métermázsa került forgalomba, változatlan áron. A többi gabonane-mű változatlan. Időjárás borús.

Zárul 12 órakor:

Buza áprilisra	7.53— 7.54
Buza májusra	7.57— 7.59
Buza októberre	7.63— 7.65
Rozs áprilisra	7.68— 7.69
Rozs októberre	6.63— 6.64
Zab áprilisra	6.62— 6.64
Zab októberre	5.58— 5.60
Tengeri májusra	5.18— 5.19
Tengeri júliusra	5.30— 5.32
Repce augusztusra	12.65—12.75

Zárul 5 órakor:

Buza áprilisra	7.55— 7.56
Buza májusra	7.59— 7.60
Buza októberre	7.65— 7.66
Rozs áprilisra	7.69— 7.70
Rozs októberre	6.63— 6.64
Zab áprilisra	6.67— 6.68
Zab októberre	5.57— 5.58
Tengeri májusra	5.21— 5.22
Tengeri júliusra	5.31— 5.32
Repce augusztusra	12.65—12.75

Zárul 5 órakor: korona

Osztrák hitelrészvény	699.—
Magyar hitelrészvény	700.75
Leszámitóbank részvény	446.50
Rima-Murányi vasmű részvény	511.—
Osztrák-magyar államvasuti részvény	693.—
Közuti vasut	583.—
Városi villamos vasut részvény	306.—

S z e s z ü z l e t.

— Április 18. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter o/o, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslák: 12:80—13— korona mmásánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Április 18. —

Magyar elsőrendű: Oreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 86 — 88 fillérig. Oreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 95 — 97 fillérig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 92 — 94 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 86 — 88 fillérig. Sertéslétszám. Április 15-én volt készlet 48.609 darab, április 16-án felhajtott 380 darab, április 16-án elszállított 315 darab, április 17-én maradt készletben 48.674 darab. Uzlet: Igen lanyha.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, április 18.

Magyar aranyjárdék 40/0	117.30
Magyar koronajárdék 40/0	92.80
Magyar arany 41/20/0	121.—
Magyar ezüst 41/20/0	100.50
Magyar keleti vasut	117.50
Magyar földterhermentesítési kötvény	92.75
Magyar italmegváltási kötvény	99.60
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyereleménysorsjegy kölcsön	174.50
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	141.—
Osztrák papírjárdék	93.15
Osztrák járdék ezüst	97.80
Osztrák járdék arany	117.60
Koronajárdék	97.25
1860-iki államsorsjegyek	141.—
Osztrák magyar bankrészvény	1680.—
Magyar hitelbank részvény	704.—
Osztrák hitelbank részvény	701.—
Osztrák-magyar államvasut	695.50
20 frankos arany (Napoleonador)	19.07
Német birodalmi márka	117.60
London	240.35
Páris	95.55

NAPIREND.

Április 19. Péntek. Róm. kath. naptár: Antónia. — Protestáns naptár: Antónia. — Görög-keleti naptár (április 6.): Entik. — A nap két 4 óra 48 perckor, nyugszik 6 óra 39 perckor. — A hold két 4 óra 53 perckor, nyugszik 7 óra 43 perckor.

Időjárás. Légnymás reggel 7 órakor 762.7 milliméter, délután 2 órakor 762.5 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 5.4, délután 2 órakor C° + 9.4. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor DN. 3, délután 2 órakor N. 2. — Felhőzet reggel 7 órakor félborult, délután 2 órakor borult, esik. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 milliméter.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő idő-

járás várható: Változó felhőzet, helyenként csapadék, éjjeli fagy, enyhe.

Szabadságsarcl emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület I-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Helyiség: Erekllye-muzeum helyisége melletti üléstere.

Április 21. A „Neptun” fürdő részvénytársaság közgyűlése délelőtt 11 órakor (Aradi ipar- és népbank) — Kúvin hegyközség közgyűlése délelőtt 9 órakor. — Az aradi ipartestület rendkívüli közgyűlése délelőtt 9 $\frac{1}{2}$ órakor. — Az aradi Lloyd-társulat közgyűlése délután 2 órakor. — Az arad-hegyvidéki turista-egyesület kirándulása Mezőhegyesre. — Az aradi állami főreáliskola Fábrián Gábor önképzőkörének ünnepélye délelőtt 10 órakor.

Április 30. Weitzer János gép, waggonyár- és vasöntőde részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor.

Május 3. Aradmegye évnegyedes közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Május 10. Az aradi villamossági részvénytársaság közgyűlése délután 2 órakor.

C S A R N O K.

Ártatlan bűnösök.

Írta: Szabóné-Karay Anna. [6]

(Folytatás.)

IV.

Midőn magához tért, azt mondták neki, hogy Adrienne él, nem halt meg, talán életben is marad, mert szívét nem érintette a gyilkos golyó, csak legyőz nyugodt, türtőztette fájdalmát, mert akkor nem napokig, hanem hetekig lesz fekvő beteg.

De Loránt nem hitte el, felugrott és követelte, hogy bocsássák Adrienne ravatalához s ne tegyék bolonddá, mint egy kis gyermeket. Oh, jól látta ő azt a tulvilágról beszélő sápadt, merev arcot, abba nem szállhat bele többé az élet.

Csakis midőn Nándor becsületszavával erősítette meg, hogy Adrienne még csakugyan az élők között van, lett kissé nyugodtabb és türt, várt évezredeknek tetsző hosszú aggodalmas napokat, míg végre megengedték, hogy felkelhessen. Oh mily reszketve, félve őrizte, kerülgette azt a házat, még akkor sem hitt, szivdobogva leste, mikor indul ki onnét egy — gyászmenet . . .

Nem indult meg, hanem helyette Adrienne bátyja kereste fel és meghatottan adta tudtára, hogy látva lelke kínos vergődését, elhatározta, hogy habár huga seblázában még most sem ismer senkit, őt néhány percig bevezeti hozzá.

Midőn beléptek a szalonba, vidám gyermekhang ütötte meg Loránt fülét. Mintegy két éves tündérszép kis leány hasalt a szőnyegen, apró lábival ütenszerűen dobolt és vele szemben, szintén hosszan elnyulva, kis ruhája szélét ráncigálta egy morgó kis kutya. Milyen idylli kép itt a szenvedés, a halál hajlékában.

Loránt megilletődve állt meg a küszöbön, eszébe jutott a végzetes levél:

— Menj el hozzá, hozzá, ki legdrágább nekem ezen a földön rajtad kívül és az én méltatlan ajkaim helyett csókold meg az ő ártatlan csepp kis ajkát és sugjad a fülébe, hogy e csókot az édesanyja küldi, hogy ezt a csókot én küldöm neki . . . Menj el hozzá édes Loránt, vedd az öledbe és sugd a kis fülébe, hogy én el nem hagyom, hogy a sirgödör nem lesz elég mély, a menyország elég magas, hogy az én lelkem utat ne találjon onnét is hozzá . . . Sugd a fülébe, hogy ezután onnét nézem, onnét oltalmazom és onnét imádkozok le ezer Istenáldást kis fejére s kicsi fejének minden arany hajszálára, a mely áldott legyen, áldott, áldott . . .

Odament az angyali gyermekhez, felvette az ölébe és megcsókolta almavirágszín üde kis arcát forrón, bánatosan. Rátette remegő fehér kezét puha aranyfürtös fejére és a fülébe sugta:

— Légy áldott . . . áldott . . . áldott.

Odaszoritotta kinosan dobogó szívére és úgy ment be vele a halálos beteghez, hogy együtt borulhasson vele a vánkosára s együtt csokolhassa meg áttetsző, halvány arcát.

— Ébredj, ébredj, nyisd fel szemeidet, — susogta Loránt fájdalmasan, — mi vagyunk itt, mi, akiket szeretsz . . . Nem vesztetted el egyik kincsedet sem, itt vagyunk mind a ketten és a tied leszünk Isten és világ előtt mind a ketten örökre.

És erre a szóra, erre az esdő hangra felnyitlak a beteg szempillái, bágyadt tekintete végigsiklott a két drága arcon és egy lehellet-szerű futó mosolylyal felelt reá.

Néhány hét mulva már tul volt minden veszélyen, a golyót kivették az orvosok, a láz elmúlt és a seb lassan begyógyult. Ott ült vánkosokkal bélelt puha karszéken a hajnal-kával befuttatott verandán és mellette gyöngéden körülölvélve őt jegyese, Loránt.

— Nem tudom elhinni, bár elhihetném, hogy szeretsz, hogy úgy szeretsz most is, mint azelőtt . . . Talán csak szájalom, Loránt, s többé nem szerelem; csak részvét, nem egyéb, amit irántam érezel. A valódi, igaz szerelem alapja a kölcsönös becsülés és számíthatok-e én arra ilyen bűn után?

— A te bűnödöt nem te követted el, csak a bűnhődés volt a tied, szegény leány. S ha a más bűne bemocskolt téged is, kiomló véred lemosta lelkedről azt a foltot. Légy nyugodt Adrienne, előttem tiszta vagy és ha elestél valaha, rég felemelt és megszentelt a mindenél erősebb, szentebb, tisztább érzélem, a végtelen anyai szeretet.

— És a világ?

— Magad montad: — míg egyrésztől képes pusztán haragból, gyűlöletből, vagy alávaló rágalomra a szentek fejeiről is letépni a fényes glóriát, addig másrészt hajlongva emel kalapot a valódi bűnnek. Ki törődik vele?

— Hát anyád? hát az a gögös, kényes, jellemére, családja nevére oly büszke édes anyád? Oh Loránt, mily nehéz lesz az ő arisztokratikus elvei, tulszigoru erkölcsi bírálataival megküzdened. Miért is nem hagyta meghalni engem, mindent el tudok tűrni, szenvedni, csak a megvetést nem.

— Ki vetne meg téged, kinek ártatlansága volt a bűne? Ne félj. Az áruló levél már rég hamu, arról senki sem tud, itt a szívem mélyén pedig erősebb zár őrizi azt, mi benne volt, mint a koporsót. És az én kényes, érzékeny, büszke édes anyám? — csak bizd reám őt Adrienne. Ne szólj neki semmit, ha eljön, csak szeresd és megíásd, ő is szeretni fog.

(Vége következik.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi október hó 1-től.)

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	8.48
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborszárról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborszárról délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.08
Radnáról este	6.35	Személyvonat este	8.57
Gyorsvonat este	—	Gyorsvonat délelőtt	8.23
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	6.45	Személyvonat reggel	8.53
Személyvonat d. u.	4.25	Vegyesvonat este	6.50
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borosbesről szv. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borosbesbesig szv. du.	5.20	Személyvonat este	7.—

IDEGENEK ARADON.

— Április 18. —

Fehér Kereszt szálloda. Presburger Jenő utazó Bécs. — Markusz Mór utazó Budapest. — Fodor Adolf utazó Budapest. — Gáspár Armin utazó Eszék. — Ritter János kereskedő Kistorda. Dintel Oszkár utazó Bécs. — Lust Armin utazó Budapest. — Adler Armin utazó Budapest. — Lovassy László birtokos Brád. — Weige Henrik utazó Budapest. — Kassara Béla utazó Budapest. — Rökl Gusztáv utazó Bécs. — Schuh József vendéglős Nagyvárad. — Baumeister Ernő vendéglős Nagyvárad.

Központi Szálloda. Dr. Morariu Valér ügyvéd M.-Radna. — Bölte Frigyes birtokos Körösbánya. — Bauer Ernő intéző Borosbesbes. — Piszko Dani

utazó Budapest. — Nathan Ignác utazó Budapest. — Foldbauer Zsigmond utazó Budapest. — Mehbus Gusztáv utazó Budapest. — Herschka József utazó Budapest. — Knopfmacher Henrik utazó Bécs. — Hofman József utazó Bécs. — Borek József utazó Bécs. — Feld Ignác kereskedő Temesvár.

Városi színház.

Bérlet 191. sz.

Páratlan.

Pénteken, 1901. évi április hó 19-én

A Gyurkovics-leányok.

Életkép 4 szakaszban. Irta: Herczeg Ferencz.

SZEMÉLYEK:

Gyurkovicsné Bácsné.	Gida, gyámfia Rubos A.
Katinka Angyal Ilka.	Horkai Feri Palágyi L.
Sári Komlósy I.	Jankó Szadai F.
Mizi Tomcsányi R.	Sándorfy László Gy.
Radványi Bács Károly.	Semmessey Szőke S.

Közdote 7 és fél orzuor.

NYILTTÉR.*

BORHOZ LEGJOBB!!

KITÜNŐ ASZTALIVIZ

ÉS

221

NYÁLKAOLDÓ GYÓGYITAL

A Trieszti általános biztosító társaság

(Assicurazioni Generali) és az

Első o. ált. baleset ellen biztosító társaság

FŐÜGYNÖKSÉGE.

Főügynökségünk részére keresünk egy tehetséges, megbízható, solid és szorgalmas

üzletszerzőt

fizetés és jutalék mellett. Kölcsönös meg-egyezés esetén biztos állás, később a társaság nyugdíj pénztárába való fölvétellel.

Írásbeli ajánlatok az eddigi alkalmazás és igény megjelölésével hozzánk intézendők.

295

Lustig Adolf és Jenner József.

Április 21-ig.

Április 21-ig.

Bockó-utca végén,

a vörös ökör szállóval szemben

csak

vasárnap, azaz április 21-ig látható

— A —

PANOPTIKUM

ÉS

BONCTANI MUZEUM.

Nyitva reggel 9 órától este 10 óráig.

Április 21-ig.

Április 21-ig.

Ré pamag,
Lóheremag^{stb.}
Csemeték,
Pekingi kacsák,
Magyar
bikák

293

kaphatók:

gróf Teleki Arvéd ur
drassói uradalmában
u. p. Koncza.
Páris: Grand Prix.

202—1901. V. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécskai kir. járásbíró, 1900. évi Sp. 589/4. számú végzése következtében Dr. Ghebeles Lázár ügyvéd által képviselt Rusz Petru javára, Petrucz Vazilie ellen 200 kor. s járulékaik erejéig 1901. évi márczius hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 849 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, sertések, szarvasmarha, buza és egyéb ingók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a pécskai kir. járásbíró 1901-ik évi V. 104/1 számú végzése folytán 200 korona tökekövetelés, és jár erejéig a helyszínen vagyis Ó-pécskán alperes lakásán és folytatólag annak tanyáján leendő eszközlésére 1901. évi május hó 2-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108 §-a értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amenyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le-és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik Kelt Pécskán, 1901. évi április hó 14-ik napján.

Klein Henrik,

kir. bírósági végrehajtó.

294

A „FECSEKÉHEZ“

Városi és megyei telefon sz. 10.

A „FECSEKÉHEZ“

Hoffmann Sándor

A DIVAT-ÁRUHÁZA ÉS SZÖNYEG-TELEPE
Szinház-épület. A R A D, Szinház-épület.

Gyermek ruháskák és kötények remek kivitelben.

Friss árukból álló nagy raktáramat a m. t. vásárló közönség különös b. figyelmébe ajánlom. Elvem olcsó árak mellett nagy forgalmat elérni, tehát mindenki, ki készpénzért óhajt vásárolni, 5% pénztári engedményt vehet igénybe. (100 forintos vásárlásnál 5 forint megtakarítás.)

19 krajczárért 1 méter

jól mosó kretont, szép futószőnyeget, vitrage-függőnyt (üvegfestés minta) továbbá

19 krajczárért

1 férfi nyakkendő, 1 gallér 1 pár női vagy férfi harisnya, 1 pár nyári keztyűt, mint rendkívül mérsékelt árucikkeket nagy választékban tartok raktáron.

Ruhadiszek, bélések legnagyobb választéka és versenyen kívül olcsó árakon.

Bélés szaténok csak 14 kr. métere.

Egészségi fátyolok 27 kr. darabja.

Fegyhazi harisnyák árjegyzék szerint. — Napernyők óriási nagy választékban.

Francia delainek és batisztok meglepő szép mintákban.

Női ing-blousok csak 99 krajczár darabja.

Magy. kir. államvasutak.

58053—901. sz.

Pályázati hirdetmény

(Szerecsen-szürke posztó szállítása iránt.)

A magyar kir. államvasutak igazgatósága: mozdonyvezetői, fűtői és kocsirendezői személyzete részére az 1901, 1902, 1903, 1904 és 1905 években szükséges téli ruhák elkészítéséhez felhasználó alább felsorolt posztó és bélés szövetek szállítása iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az öt évi megközelítő összsükséglet a következő:

- 1.) 6500 meter 136. cm. széles szerecsenszürke középfinom posztó mozdonyvezetői kabátokhoz;
- 2.) 8500 meter 136 cm. széles szerecsen-szürke durva posztó fűtői és kocsirendezői kabátokhoz;
- 3.) 5500 meter 136 cm. széles szerecsen szürke durva posztó fűtői és kocsirendezői nadrágokhoz és
- 4.) 4540 meter 136 széles szürke gyapjubélés a fűtői és kocsirendezői kabátokhoz;

Az ajánlatok az 1901. évi május hó 14-éig betérjesztendők, a bánatpénzek pedig a megelőző napon déli 12 óráig beküldendők.

A pályázatra vonatkozó részletes feltételek, ugyszintén az általános szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag

és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest VI. Andrassy-ut 73 sz. II. em. 43. ajtó) valamint minden üzletvezetőségél megtekinthetők vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a magy. kir. államvasutak budapesti nyomtatványtáránál posta utján is megrendelhetők, megjegyezvén hogy az általános szállítási feltételek minden példányáért 50 fillér a különleges feltételekért pedig 30 fillér fizetendő. A feltételeknek posta utján való megküldése esetén 20 fillér posta költség is beküldendő.

Budapest, 1901. április hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjaztatik)

M. kir. államv. üzletv. Miskolcz.

9012—1901. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Miskolcz állomásán a vendéglői üzletre 1901. évi október hó 1-től számítandó 3 évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

A vendéglőt bérbe venni óhajtok felhivatnak, hogy szabályszerűen bélyegzett, valamint kellő bizonyítványokkal felszerelt ajánlatukat folyó évi május hó 9-én déli 12 óráig, a m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetőség titkári hivatalához e czim alatt „Ajánlat

a miskolczi pályavendéglő bérletére 9012/901. számhoz“ lepecsételt, borítékban tértvény mellett nyújtásák be.

Az ajánlattevő köteles a miskolczi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál f. évi május hó 8-án déli 12 óráig bánatpénzképen 1500 (Egyszeröttszáz) koronát készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta utján külön borítékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vétetni nem fog. Takarékpénztári könyvek bánatpénzül nem fogadtatnak el. A bánatpénzről nyert letéti jegy az ajánlathoz nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a miskolczi üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 43/a. ajtószám) a hivataios órák (d. e. 8—2-ig) tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magokra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlati bérösszegre, szabadon választhason.

Miskolcz, 1901. április hó 10-én.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjaztatik.)

Üzlet-áthelyezés!

Márkus Lajos

férfi-dívat, cipő és kalap-raktára

folyó évi május hó 1-én
Aradon, az Andrássy-tér 15. sz. a. Hermann-féle házba
átköltözködik 280

és ott az **Aradi Louvre** czim alatt folytatva lesz.
A most még Andrássy-tér 17. sz. a. lévő nagy áruaktár a n. é. közönségnek alkalmat nyújt **igen jutányos** bevásárlásra, mire a vevő közönség figyelmét tisztelettel felhívjuk.

Arankamentes

államilag olmozott

vörös heremag,

Luczernamag

kapható

100 kgr., 50 kgr. és 25 kgrmos

olmozott bálakban

Funkelstein Józsefnél 291

Arad, Petőfi-utcza 1.

Pénzkölcsön

tisztek, gavalérok és hivatalnokoknak.

Jelzálogkölcsön

földbirtokos és háztulajdonosoknak
gyorsan és diszkrétan.

Ajánlatok „L. A. 8249.“
alatt Haasenstein és Vogler
(Jaulus és Társa céghez) Bu-
dapest intézendők. 279

Magy. kir. államv. üzletvezetőség Arad.

10580. szám.

Hirdetmény.

Ezennel közhiré teszszük, hogy
folyó évi május hó 1-től kezdve:
a Temesvár—lippa—radnai helyi
érdekű vasuton fekvő: Simon-
tanya-Fibis megálló rakodóhely
Fibis nevet fog viselni.

Arad, 1901. évi április hóban.

Üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Eladó gyökeres szőlővessző!

Riparia Portalis és Rupestris Monticola
I. osztályu gyökeres vessző kapható
mérsékelt áron az

Országos szőlőoltványtelep részvénytársaságnál

Bővebb felvilágosítással szolgál az

igazgatóság.

Arad, (csanádi palota.)

289

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

1087—1901. pm.

Hirdetmény.

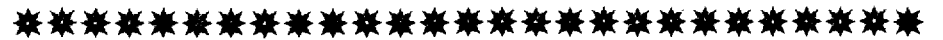
A m. kir. államvasutak Arad állomásának bővítéséhez és a fűtőházi telep kihelyezéséhez. Arad sz. kir. város határában szükségelt földterületekre nézve a nagymélt. kereskedelemügyi m. kir. ministerium 17094/V. 1901. sz. a kelt rendeletével, a kisajátítási jogot az 1881: XLI. t. cikk alapján, a m. kir. államvasutak igazgatóságának megadván, a kisajátítási eljárást az idézett törvényzikk 32. szakasza értelmében elrendelte.

Ezen rendelet nyomán Arad sz. kir. város közigazgatási bizottsága az idézett t. cikk 33-ik szakasza szerint a kisajátítási eljárás megtartása céljából szükséges intézkedések megtételére bizottságot küldött ki, és a kisajátítási terv megállapításának és a felajánlott ár elfogadásának tárgyalására határidőül 1901. évi április hó 23-ik napjának d. e. 9 óráját, helyéül pedig az aradi városház emeleti kistermét kitűzte.

Ezen tárgyalásra az érdekelteket ezennel meghívom s értesítem, hogy a bizottság a kisajátítási terv megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekeltek közül senki sem jelen meg.

Egyben arról is értesítem az érdekelteket, hogy a kisajátítási tervek és összeírások 1901. évi április hó 3-ik napjától 1901. évi április hó 20. napjáig bezárólag a városi mérnöki hivatalban közszemlére kitéve lesznek, hol azok a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Arad, 1901. évi március hó 27.

Salacz,
kir. tanácsos,
polgármester

GLÜCK JÓZSEF

szobafestő és mázoló

Telefon 278. Aradon, József Főherczeg-ut 7. Telefon 278.

Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy a kor igényeinek megfelelően az eddig gyakorolt szobafestés és mázolás munkán kívül elvállalok

szoba kárpitozást és a mennyezetek gipsz-utánzatú

(Papier Maché és Xylogentit Stuck)

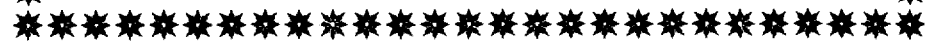
diszitéseket is, a mely munkálatokat a téli munkaszünet alatt tanulmányoztam és azonkívül e célra ezen szakmában tökéletes szakképzett munkásokat tartok, hogy a legnagyobb igényeknek is megfelelő munkáimért teljes felelősséget vállalhassak.

A midőn a nagyérdemű közönségnek eddig is irántam tanusított nagybecsű támogatását megköszönöm, kérem azt részemre továbbra is fentartani és kibővítet szakmában is becses megrendeléseivel kitüntetni.

Kiváló tisztelettel

Glück József.

206

156/1901.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a birkás dülői csatorna kiömlőnél építendő felügyelői lak felépítésével kapcsolatos összes munkák elvállalása iránt folyó évi április hó 22-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 1. a föld, köműves és ács munkákra, 2513 kor. 7 fill. 2. a cserepes munkára 272 kor. 3. a bádigos munkára 44 kor. 40 fill. 4. az asztalos, lakatos, üveges, és mázoló munkára 336 kor. 50 fill. Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeinek 1901. évi április hó 15-én. tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay, s. k.
aljegyző.

M. kir. amv. áll. üzletv. Zágráb.

9762—I.—1901. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségének központjában két, egyenként 600 korona évi fizetés és 240 korona lakbér, valamint szolgálati egyenruha élvezetével egybekötött hivataloszolói állás üresedett meg.

Annak előre bocsátása mellett, hogy a polgári alkalmaztatásra jogosító hadügyi, vagy honvédelmi ministeri igazolvánnyal bíró kiszolgált altisztek az 1873. évi II. törvényzikk értelmében ezen állások betöltésénél elsőbbséggel bírnak, felhívjuk mindazokat, a kik ezen állásokra pályázni óhajtanak, hogy kellőképp felszerelt folyamodványukat, melyben a magyar állampolgárság, s az igazolványos altiszteknél a 45. másoknál pedig a 35-ik életévet meg nem haladó életkoron, ép és egészséges testszervezeten felül a ma-

gyar írás- és olvasásban, valamint a számolás elemeiben való jártasság is kellően igazolandó, a m. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetőségéhez czimezve legkésőbb f. évi április hó 30-ik napjáig annál inkább beterjesszék, mert a később beérkező kérvények figyelembe vételét nem fogják.

A katonaságtól közvetlenül, a szolgálat folytonosságának megszakítása nélkül hozzánk átlépő katonai altiszteknél, véglegesítésük esetében a katonai szolgálatban töltött idő az alapszabályszerű utánfizetésnek megfelelő havi részletekben leendő befizetése mellett, nyugdíjjogosult idejökbe be fog számíttatni.

Zágráb, 1901. április hó 14.

Üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

987—1901. pm.

Hirdetmény.

„Neuman testvérek“ aradi gyáros cég a trágyatelepén összegyűlemlő szennyvizeknek a közegészség szempontjából való szűrés általi tisztítására s az ezt környező területek felületi vizeinek külön uton való elvezetésére, valamint egyidejűleg a stagnáló vizek káros körülményeinek megszüntetésére szolgáló vízjogi engedélyért folyamodott.

Ennek következtén folyamodo kérvényét az 1885 évi XXIII. t. cz. 163 szakasza alapján, a hozzá csatolt műszaki tervekkel, valamint az ezen tervekhez az aradi IX. kerületi kulturmérnöki hivatal által adott szakértői véleménnyel együtt 1901. évi április hó 19-től, május hó 20-ig terjedő 30 napra hivatalos helyiségben közszemlére kiteszem.

Egy idejűleg a kérvény tárgyalására határidőül 1901. évi május hó 21-ik napjának d. e. 10 óráját tárgyalási helyül pedig Arad sz. kir. város székházának tanácsstermet kitűzöm.

Egyben felhívom mindazokat, kik a kérdés alatti viziművek által érdekeltek, hogy a mű létesítése ellen fennforgó netáni ellenvetéseiket akár a közszemlére kitétel alatt írásban, akár pedig a tárgyalás alatt szóval annál is inkább előadják, mert ellenesetben a határozat további meghalgatásuk nélkül fog meghozatni.

Arad, 1901. évi április hó 4-én.

Salacz,
kir. tanácsos,
polgármester.